

آزمون ۱۵ از ۱۵

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

**پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دوازدهم - جامع نوبت چهارم
(۱۴۰۴/۰۳/۳۰)**

علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون های آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون ها ، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاه های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

@sanjesheducationgroup

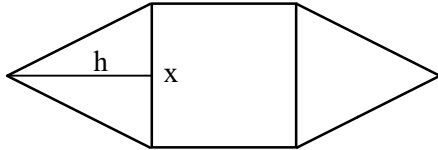
@sanjeshserv

کانال های ارتباطی:

ریاضی و آمار

۱. گزینه ۲ درست است.

اندازه ضلع مربع و مثلث‌ها را x و اندازه ارتفاع مثلث را h در نظر می‌گیریم. با استفاده از رابطه فیثاغورث ارتفاع را بر حسب x مشخص می‌کنیم. سپس مساحت مثلث را تعیین می‌کنیم.

$$h^2 + \left(\frac{x}{2}\right)^2 = x^2 \Rightarrow h^2 = x^2 - \left(\frac{x}{2}\right)^2 = x^2 - \frac{x^2}{4} = \frac{3}{4}x^2 \Rightarrow h = \frac{\sqrt{3}}{2}x$$

$$S_{\Delta} = \frac{1}{2}(h \times x) = \frac{1}{2}\left(\frac{\sqrt{3}}{2}x \times x\right) = \frac{\sqrt{3}}{4}x^2$$

معادله را تشکیل داده و x را به دست می‌آوریم.

$$S_{\Delta} = 2\sqrt{3} \Rightarrow \frac{\sqrt{3}}{4}x^2 = 2\sqrt{3} \Rightarrow x^2 = 8 \xrightarrow{x>0} x = \sqrt{8} = 2\sqrt{2}$$

اندازه محیط شکل را به دست می‌آوریم.

$$\text{محیط شکل} = 6x = 6(2\sqrt{2}) = 12\sqrt{2}$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲. گزینه ۲ درست است

معادله $(16x + a)^2 = k + 1$ به ازای $k + 1 = 0$ ریشه مضاعف دارد.

$$k + 1 = 0 \Rightarrow k = -1$$

$k = -1$ را در دومین معادله جایگذاری نموده و حل می‌کنیم.

$$2x^2 + kx + k - 5 = 0 \xrightarrow{k=-1} 2x^2 - x - 6 = 0 \Rightarrow \Delta = (-1)^2 - 4(2)(-6) = 49$$

$$x = \frac{-(-1) \pm \sqrt{49}}{2(2)} = \frac{1 \pm 7}{4} \Rightarrow x = 2, x = -\frac{3}{2}$$

ریشه مضاعف معادله $(16x + a)^2 = 0$ نیز برابر با $x = -\frac{3}{2}$ است.

$$(16x + a)^2 = 0 \Rightarrow 16x + a = 0 \Rightarrow a = -16x = -16\left(-\frac{3}{2}\right) = 24$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۳. گزینه ۲ درست است.

مختصات رأس سهمی را تعیین می‌کنیم.

$$y = -x^2 + 4x + 2 \Rightarrow x_S = -\frac{b}{2a} = -\frac{4}{2(-1)} = 2$$

$$y_S = -2^2 + 4(2) + 2 = 6 \Rightarrow S(2, 6)$$

شیب خط گذرنده از نقاط $(2, 6)$ و $(-1, 3a)$ را تعیین می‌کنیم.

$$m = \frac{6 - 3a}{2 - (-1)} = \frac{3(2 - a)}{3} = 2 - a$$

عرض از مبدأ خط گذرنده از نقطه $(2, 6)$ با شیب $m = 2 - a$ را تعیین می‌کنیم.

$$y = mx + h \Rightarrow 6 = 2(2 - a) + h \Rightarrow 6 = 4 - 2a + h \Rightarrow h = 2a + 2$$

شرایط اینکه خط مورد نظر از ناحیه چهارم عبور نکند را برقرار می‌کنیم.

$$\left. \begin{array}{l} m \geq 0 \Rightarrow 2 - a \geq 0 \Rightarrow a \leq 2 \\ h \geq 0 \Rightarrow 2a + 2 \geq 0 \Rightarrow 2a \geq -2 \Rightarrow a \geq -1 \end{array} \right\} \rightarrow -1 \leq a \leq 2$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۳ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۴. گزینه ۳ درست است.

ضابطه تابع خطی هزینه را به صورت $C(x) = mx + h$ نمایش می‌دهیم. برای تعیین شیب و عرض از مبدأ از مختصات نقاط $(100, 2400)$ و $(150, 2600)$ استفاده می‌کنیم.

$$m = \frac{2600 - 2400}{150 - 100} = \frac{200}{50} = 4$$

$$C(x) = mx + h \xrightarrow{m=4, (100, 2400)} 2400 = 4(100) + h \Rightarrow h = 2000 \Rightarrow C(x) = 4x + 2000$$

با استفاده از رابطه تقاضا، تابع درآمد را بر حسب تعداد کالا تشکیل می‌دهیم.

$$x = 300 - 5p \Rightarrow 5p = 300 - x \Rightarrow p = 60 - \frac{x}{5}$$

تابع درآمد، از حاصل ضرب تعداد و قیمت کالا به دست می‌آید.

$$R(x) = x \times p = x(60 - \frac{x}{5}) = -\frac{1}{5}x^2 + 60x$$

تابع سود شرکت را تشکیل می‌دهیم.

$$y = R(x) - C(x) = -\frac{1}{5}x^2 + 60x - (4x + 2000) = -\frac{1}{5}x^2 + 56x - 2000$$

تعداد کالایی که با فروش آن بیشترین سود عاید شرکت می‌شود را به دست آورده و بر مبنای آن قیمت را محاسبه می‌کنیم.

$$x_s = -\frac{b}{2a} = -\frac{56}{2(-\frac{1}{5})} = 140 \Rightarrow p = 60 - \frac{x}{5} = 60 - \frac{140}{5} = 32$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۲ - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۵. گزینه ۳ درست است.

مجموع اختلاف از میانگین داده‌های آماری همواره برابر با صفر است.

$$-6 + 3 + k - 4 + 5 = 0 \Rightarrow k = 2$$

انحراف معیار داده‌ها را محاسبه می‌کنیم:

$$\sigma^2 = \frac{(-6)^2 + 3^2 + 2^2 + (-4)^2 + (5)^2}{5} = \frac{90}{5} = 18 \Rightarrow \sigma = \sqrt{18} \approx 4.2$$

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۳ - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۶. گزینه ۳ درست است.

برای رسم نمودار جدید چهار حالت می‌تواند اتفاق بیفتد.

حالت اول: متغیر X_1 (یا X_2) از هر دو نمودار حذف شود. در این صورت نمودار جدید، باید برای ۵ متغیر باقیمانده رسم شود.

$$\frac{360}{5} = 72 = \text{زاویه بین دو شعاع مجاور}$$

حالت دوم: از یک نمودار متغیر X_1 (یا X_2) و از نمودار دیگر یک متغیر غیر مشترک حذف شود. در این صورت نمودار جدید، باید برای ۵ متغیر باقیمانده رسم شود.

$$\frac{360}{5} = 72 = \text{زاویه بین دو شعاع مجاور}$$

حالت سوم: از یک نمودار متغیر X_1 و از نمودار دیگر متغیر X_2 حذف شود. در این صورت نمودار جدید، باید برای هر ۶ متغیر رسم شود.

$$\frac{360}{6} = 60 = \text{زاویه بین دو شعاع مجاور}$$

حالت چهارم: از هر یک از نمودارها یک متغیر غیر مشترک با نمودار دیگر حذف شود. در این صورت دو متغیر از متغیرهای X_3, X_4, X_5, X_6 حذف می‌شود. نمودار جدید، باید برای دو متغیر باقیمانده و متغیرهای X_1 و X_2 (یعنی ۴ متغیر) رسم شود.

$$\frac{360}{4} = 90 = \text{زاویه بین دو شعاع مجاور}$$

اختلاف بین بیشترین زاویه ممکن (۹۰ درجه) و کمترین زاویه ممکن (۶۰ درجه)، برابر با ۳۰ درجه است.

(ریاضی و آمار (۱) - فصل ۴ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷. گزینه ۳ درست است.

جدول ارزشی رسم می‌کنیم.

		گزینه ۱	عبارت اصلی	گزینه ۲	گزینه ۳
p	q	$p \vee q$	$(p \vee q) \Leftrightarrow q$	$p \wedge q$	$p \Rightarrow q$
د	د	د	د	د	د
د	ن	د	ن	ن	ن
ن	د	د	د	ن	د
ن	ن	ن	د	ن	د

گزینه ۳ با عبارت مورد نظر هم‌ارزش است. $((p \vee q) \Leftrightarrow q) \equiv (p \Rightarrow q)$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) درست است.

(۲) درست است.

(۳) درست است. تعدادی از جملات ابتدایی دنباله را محاسبه می‌کنیم.

$$n=1 \Rightarrow a_1 = \frac{6}{1+a_1} = \frac{6}{1+2} = \frac{6}{3} = 2$$

$$n=2 \Rightarrow a_2 = \frac{6}{1+a_1} = \frac{6}{1+2} = \frac{6}{3} = 2$$

به ازای $n \in \mathbb{N}$ جملات دنباله به صورت ۲، ۲، ۲، ۲، می‌باشد که یک دنباله ثابت با ضابطه $a_n = 2$ است.

(۴) نادرست است. رابطه $\sqrt[n]{a^m} = a^{\frac{m}{n}}$ به ازای $a > 0$ برقرار است.

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۹. گزینه ۲ درست است.

تابع را برحسب توان‌های نزولی X مرتب می‌کنیم.

$$f(x) = x^2 + ax^2 + bx - 2x + 2c + 4a \Rightarrow f(x) = (a+1)x^2 + (b-2)x + 2c + 4a$$

برای آنکه f تابع همانی باشد، باید ضریب x^2 و همچنین مقدار ثابت تابع، برابر با صفر باشند. اما ضریب x باید مساوی ۱ باشد.

$$a+1=0 \Rightarrow a=-1$$

$$2c+4a=0 \Rightarrow 2c+4(-1)=0 \Rightarrow 2c-4=0 \Rightarrow 2c=4 \Rightarrow c=2$$

$$b-2=1 \Rightarrow b=3$$

میانگین مقادیر a ، b و c را به دست می‌آوریم.

$$\frac{-1+2+3}{3} = \frac{4}{3}$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰. گزینه ۱ درست است.

ابتدا $g(\sqrt{5})$ را محاسبه می‌کنیم. می‌دانیم $\sqrt{5}$ عددی مثبت است، بنابراین:

$$g(\sqrt{5}) = \text{sign}(\sqrt{5}) = 1$$

می‌دانیم $|1| = 1$ است؛ بنابراین برای محاسبه $f(1)$ از ضابطه پایینی استفاده می‌کنیم.

$$f(\underbrace{g(\sqrt{5})}_1) = f(1) = 1 + \frac{1}{2} = \frac{3}{2}$$

می‌دانیم $|-3| < [-3]$ است. بنابراین برای محاسبه $f(-3)$ از ضابطه بالایی استفاده می‌کنیم.

$$f(-3) = -(-3)^2 = -9$$

حاصل عبارت را محاسبه می‌کنیم.

$$f(g(\sqrt{5})) + f(-3) = \frac{3}{2} - 9 = -\frac{15}{2}$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱. گزینه ۳ درست است.

برای آنکه f تابع باشد، باید زوج مرتب‌هایی که مؤلفه اول یکسان دارند، مؤلفه‌های دوم مساوی داشته باشند.

$$(3, 2a+1) \equiv (3, 5) \Rightarrow 2a+1 = 5 \Rightarrow a = 2$$

به ازای $a = 2$ تابع f و g را می‌نویسیم.

$$f = \{(2, 5), (0, -1), (3, 5), (6, -7)\}, \quad g(x) = \frac{2x}{x-2}$$

دامنه مشترک دو تابع را تعیین می‌کنیم.

$$\left. \begin{array}{l} D_f = \{2, 0, 3, 6\} \\ D_g = \mathbb{R} - \{2\} \end{array} \right\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \{0, 3, 6\}$$

به ازای x ‌های مشترک دو تابع، مقادیر $f+g$ را به دست می‌آوریم.

$$(f+g)(0) = -1 + \frac{2(0)}{0-2} = -1 + 0 = -1$$

$$(f+g)(3) = 5 + \frac{2(3)}{3-2} = 5 + 6 = 11$$

$$(f+g)(6) = -7 + \frac{2(6)}{6-2} = -7 + 3 = -4$$

برد تابع $f+g$ مجموعه $\{-1, -4, 11\}$ است. مجموع اعضای برد را محاسبه می‌کنیم.

$$-1 - 4 + 11 = 6$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲. گزینه ۲ درست است.

نرخ بیکاری عبارت است از نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال، بر حسب درصد.

تعداد جمعیت بیکار را x در نظر می‌گیریم و نرخ بیکاری را محاسبه می‌کنیم.

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{x}{x+4x} \times 100 = \frac{1}{5} \times 100 = 20$$

(ریاضی و آمار (۲) - فصل ۳ - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳. گزینه ۴ درست است.

حالت اول: کلمه چهار حرفی را با جایگشت‌های مختلف حروف «و، ر، س، ا» بسازیم. در این حالت به تعداد $4! = 24$ کلمه می‌توان ساخت.

$$\boxed{4} \times \boxed{3} \times \boxed{2} \times \boxed{1} = 24$$

حالت دوم: حرف «ی» در انتهای کلمه قرار گیرد و سه حرف دیگر از حروف «و، ر، س، ا» انتخاب شود.

$$\boxed{1} \times \boxed{4} \times \boxed{3} \times \boxed{2} = 24$$

تعداد کل حالت‌های ممکن برابر با ۴۸ است.

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴. گزینه ۴ درست است.

از هم‌ارزی‌های پیشامدها استفاده می‌کنیم.

تبدیل تفاضل هریک از پرانتزها به اشتراک:

تبدیل تفاضل میان پرانتزها به اشتراک:

قانون دمورگان:

توزیع‌پذیری:

$$(A \cap \underbrace{B \cap B'}_{\emptyset}) \cup (A \cap B \cap C) = (\underbrace{A \cap \emptyset}_{\emptyset}) \cup (A \cap B \cap C) = (A \cap B \cap C)$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵. گزینه ۲ درست است.

تعداد کل حالت‌های ممکن: شش نفر به ۶! حالت مختلف می‌توانند از خط پایان عبور کنند.

تعداد حالت‌های مطلوب: یک نفر از چهار نفر مقام اول را کسب کند و یک نفر از سه نفر دیگر (به جز علی و حسن) مقام آخر را کسب کند. در این صورت علی و حسن به همراه دو نفر دیگر به ۴! می‌توانند مقام دوم تا پنجم را کسب کنند.

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{4 \times 3 \times 4!}{6!} = \frac{2}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۶. گزینه ۲ درست است.

می‌دانیم در نمودار مورد نظر، ارتفاع مستطیل برابر با میانگین ($\bar{X} = X$) و اندازه طول میله برابر با انحراف معیار است. واریانس داده‌های اولیه برابر با ۹ بوده است؛ بنابراین انحراف معیار داده‌ها برابر با $\sqrt{9} = 3$ است.

$$\sigma = 3 \Rightarrow y - x = 3 \Rightarrow y = x + 3$$

میانگین داده‌های اولیه را بر حسب X تعیین نموده و به این ترتیب X و y را به دست می‌آوریم.

$$\bar{X} = \frac{20 + y - 3 + y - 8 + x - 4 + 18 + 20 + x + x + 2 + 24 + x + 5}{10} = \frac{4x + 2y + 74}{10} \xrightarrow{\substack{\bar{X}=X \\ y=x+3}}$$

$$\frac{4x + 2(x + 3) + 74}{10} = x \Rightarrow 10x = 4x + 2x + 6 + 74 \Rightarrow 4x = 80 \Rightarrow x = 20 \xrightarrow{y=x+3} y = 23$$

داده‌های اولیه را مرتب می‌نویسیم.

$$15, 16, 18, 20, 20, 20, 20, 22, 24, 25$$

میانۀ داده‌ها ۲۰ و خط فقر بر حسب میانۀ برابر با ۱۰ است. اگر به همه داده‌ها درصد ثابتی اضافه شود، میانگین، میانۀ و همچنین خط فقر نیز به همان درصد افزایش می‌یابند.

$$\text{خط فقر داده‌های جدید} = 10 + \left(\frac{10}{100} \times 10\right) = 11$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۱ - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۷. گزینه ۱ درست است.

$$\left. \begin{array}{l} n = 2 \Rightarrow a_3 = -2^2 = -4 \\ n = 3 \Rightarrow a_4 = (-2)^3 = -8 \end{array} \right\} \Rightarrow a_3 + a_4 = -4 - 8 = -12$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۸. گزینه ۱ درست است.

دنباله مورد نظر، دنباله حسابی با اختلاف مشترک $\frac{2}{3}$ و جمله اول ۱۵ است.

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d)$$

$$S_{40} = \frac{40}{2}(2(15) + (40-1)\frac{2}{3}) = 20(30 + 26) = 20(56) = 1120$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۲ - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۹. گزینه ۴ درست است.

بیمار هر ۶ ساعت یک کپسول مصرف می‌کند. با احتساب اولین و آخرین کپسول، در مدت ۴۸ ساعت تعداد ۹ کپسول مصرف کرده است. با توجه به نیمه عمر دارو که ۶ ساعت هست، اگر میزان داروی باقی مانده از کپسول آخری به قبل را بنویسیم، تشکیل یک دنباله هندسی با نسبت مشترک $\frac{1}{2}$ را می‌دهد؛ بنابراین برای تعیین کل داروی موجود در بدن بیمار، می‌توانیم مجموع جملات دنباله هندسی را محاسبه کنیم.

$$1024, 512, 256, \dots \quad r = \frac{1}{2}$$

$$S_n = a_1 \times \frac{1-r^n}{1-r} = 1024 \times \frac{1-(\frac{1}{2})^9}{1-\frac{1}{2}} = 1024 \times \frac{511}{\frac{1}{2}} = 1024 \times \frac{511}{256} = 2044$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۰. گزینه ۱ درست است.

ریشه‌های چهارم هر عدد مثبتی قرینه یکدیگرند؛ بنابراین مجموع جواب‌های معادله برابر با صفر است.

$$x^2 + (2m+1)x + 6m-1 = 0 \quad x_1 + x_2 = 0 \Rightarrow -\frac{b}{a} = 0 \Rightarrow b = 0 \Rightarrow 2m+1 = 0 \Rightarrow m = -\frac{1}{2}$$

جواب‌های معادله را به دست می‌آوریم.

$$x^2 + (2m+1)x + 6m-1 = 0 \xrightarrow{m=-\frac{1}{2}} x^2 - 4 = 0 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow x = \pm 2$$

عدد k را به دست می‌آوریم.

$$\sqrt[4]{k} = \pm 2 \Rightarrow k = (\pm 2)^4 \Rightarrow k = 16$$

مقدار تابع را به دست می‌آوریم.

$$f(x) = \frac{1}{k}m^{-x} + 3 \xrightarrow[k=16]{m=-\frac{1}{2}} f(x) = \frac{1}{16}\left(-\frac{1}{2}\right)^{-x} + 3$$

$$f(5) = \frac{1}{16}\left(-\frac{1}{2}\right)^{-5} + 3 = \frac{1}{16}(-2)^5 + 3 = \frac{1}{16}(-32) + 3 = -2 + 3 = 1$$

(ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲ و ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

علوم و فنون ادبی

۲۱. گزینه ۴ درست است.

توجه داشته باشید که منظور از نثر دوره اول، نثر دوره سامانی است و موارد «الف» و «ب» مربوط به این دوره هستند. (پ) مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی است.

(ت) مربوط به نیمه دوم قرن پنجم و قرن ششم است.

(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۷ و ۱۰؛ سطح دشواری: آسان)

۲۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر عبارت‌ها:

الف) زبان‌های ایرانی میانه، به‌ترتیب به دو گروه زبان‌های پارتی و پهلوی تقسیم می‌شوند.
ت) کتاب تاریخ‌الرسول و الملوك اثری از محمدبن جریر طبری بود که ابوعلی بلعمی مأموریت یافت، آن را به فارسی برگرداند و جمعی از دانشمندان، اثر دیگر محمدبن جریر طبری، یعنی تفسیر طبری را به فارسی برگرداندند.
(علوم و فنون (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۳. گزینه ۱ درست است.

در گزینه «۱» «نتوان دانست» کاربردی کهن است که امروزه به‌صورت «نمی‌توان دانست» یا «نمی‌توان فهمید» به‌کار می‌رود. این ترکیب در خود کتاب فنون دهم در تحلیل نثر کلیله و دمنه به‌عنوان مثال آورده شده است.
* توجه داشته باشید این سؤال دقیقاً چه می‌خواهد و شما باید دنبال چه باشید! در گزینه «۴» واژه «دها» به معنای زیرک و هوشیار است، اما این واژه امروزه اصلاً کاربرد ندارد. یا وجود «رای فک اضافه» در گزینه «۴» یک کاربرد تاریخی دستور است و واژه کهن نیست.
(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۴. گزینه ۱ درست است.

«حسن‌التواریخ» و «حبیب‌السیر» نثر بینابین و «دیباچه عیار دانش»، «تاریخ و صاف» و «محبوب‌القلوب» نثر مصنوع دارند و سایر موارد به نثر ساده هستند.
(علوم و فنون ادبی (۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۵. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر عبارت‌ها:

۱) «ابن‌یمین» از شاعران قرن هشتم است که به اشتباه به قرن هفتم نسبت داده شده است.
۳) قسمت دوم اشتباه است؛ زیرا هنرمندان در زمان بایسنقر میرزا (فرزند شاهرخ) قرآن کریم و شاهنامه را به خط خوش نگاشتند.
۴) فخرالدین عراقی در هر فصل از مثنوی «عشاق‌نامه» به یکی مباحث عرفانی پرداخته است و در «لمعات» سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۲۶. گزینه ۲ درست است.

- در دوره مشروطه، کسانی چون محمدباقر میرزا خسروی و میرزا حسن‌خان بدیع، در زمینه داستان‌نویسی.
کسانی چون ملک‌الشعراى بهار، نسیم شمال، میرزاجهانگیرخان صوراسرافیل، میرزایوسف خان اعتصامی آشتیانی، دهخدا، میرزاده عشقی، ادیب‌الممالک فراهانی، در زمینه روزنامه‌نگاری،
- کسانی چون میرزاآقا تبریزی در زمینه نمایشنامه‌نویسی،
- کسانی چون میرزاحبیب اصفهانی در زمینه ترجمه،
کسانی چون ناظم‌الاسلام کرمانی، در زمینه تحقیقات ادبی و تاریخی فعالیت داشتند.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۲۷. گزینه ۳ درست است.

«جعفرخان از فرنگ برگشته» به قلم حسن مقدم، «سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ» از زین‌العابدین مراغه‌ای، «دل‌ویزتر از سبز» علی‌مودّتی، «بی‌بال پریدن» از قیصر امین‌پور، «تنگسیر» از صادق چوبک و «شهری چون بهشت» از سیمین دانشور است.
سایر آثار به‌درستی معرفی شده‌اند.
(علوم و فنون (۳) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۲۸. گزینه ۱ درست است.

گزینه «۱» ویژگی سبکی شعر دوره انقلاب، در قلمرو زبانی است.
گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» به‌ترتیب مربوط به قلمروهای ادبی، فکری و زبانی شعر دوره معاصر می‌باشند.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: آسان)

۲۹. گزینه ۴ درست است.

این بیت ایهام ندارد.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) جناس ناهمسان: خاک - خار و راه - را لف ۱: خاک - لف ۲: خار - نشر ۱: دیده، نشر ۲: دست / دسته دوم نشرها سنبل: نشر ۱، یاسمن: نشر ۲

(۲) پارادوکس: رسیدن به جمعیت با پریشانی / اشتقاق: جمع و جمعیت

(۳) تلمیح: واژگان (گندم، بهشت و پدر) به داستان حضرت آدم و بیرون آمدن از بهشت تلمیح دارند. / استعاره: حور

(۴) موازنه (واژگان دو مصراع دو به دو هم‌وزن هستند) و بیت فاقد ایهام است.

(علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۳۰. گزینه ۱ درست است.

در این بیت «۴» تشبیه دیده می‌شود. سخن دیباچه است / سخن نوباوه است / دیوان عشق / بستان عشق

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) دو تشبیه: ماه پیکر، ذره‌صفت

(۳) سه تشبیه: پیروزه‌وش - حلقه‌صفت - چون لؤلؤ

(۴) سه تشبیه: ابر رحمت - تخم مهر - شاخ وفا

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۱. گزینه ۲ درست است.

الف) استعاره: چرخ استعاره از آسمان - مصراع دوم استعاره مکنیه است (سکه زدن چرخ)

ب) تضمین: مصراع دوم تضمین مصراعی از «مولوی»

پ) ایهام: عهد دوم (پیمان/ زمانه) ت) ایهام تناسب: پروانه (در معنی حشره با شمع تناسب دارد و در معنی «مجوز» مد نظر است).

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تضمین: مصراع دوم تضمین از حافظ / بیت «ب» اسلوب معادله ندارد / «عهد و جهد» جناس / استعاره: شمع استعاره از

معشوق و آتش دل استعاره از عشق

(۳) «ب» تلمیح: ندارد / مراعات‌نظیر (شمع و پروانه) و (شمع و آتش)

(۴) تکرار: عهد، وفا - بیت «ت»: ایهام: ندارد.

(ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۲. گزینه ۲ درست است.

بیت الف) تشخیص: نالیدن دل / جناس ناهمسان: (چه، به) / تمثیل: مصراع دوم تمثیلی برای مصراع اول است.

پ) تشخیص: گمان کردن دل و پنداشتن شمع / جناس ناهمسان: (راز، را) / تمثیل: مصراع دوم مثالی برای مصراع اول است.

بررسی ابیات دیگر:

ب) تشخیص و جناس ندارد- تمثیل: مصراع دوم تمثیل است.

ت) جناس: (چه - که) / تشخیص: ندارد. / تمثیل دارد.

(ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۳. گزینه ۳ درست است.

مجاز: ماه مجاز از آسمان و ماهی مجاز از زمین و از ماه تا ماهی مجاز از کل دنیا / استعاره: ای دل / پارادوکس: سلطنت فقر/

جناس: ماه و ماهی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: سلطنت فقر / استعاره مصرحه: ندارد. / حس آمیزی: ندارد. / کنایه: مصراع دوم کنایه از بر همه جهان حاکم بودن.

(۲) تشخیص: ای دل / ایهام: ندارد.

(۴) حسن تعلیل: ندارد.

(ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۴. گزینه ۳ درست است.

(پ) ایهام قابل (پذیرا / شایسته) / (ث) حسن تعلیل: علت نگاه کردن مردم به ماه، شباهتش به تو است.
(الف) تشبیه: تشبیه تفضیل معشوق بر ماه
(ب) جناس: جناس همسان «که»
(ت) تضاد: ذره و خورشید
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) (الف) ایهام: ندارد. / (ت) تشبیه: ندارد. / (پ) جناس ناهمسان: (قابل - قاتل) / (ب) تضاد: ندارد.
(۲) (ث) ایهام: (مهر: عشق / خورشید) و (نگران: پریشان / درحال نگرستن) / (الف) حسن تعلیل: ندارد. / (ث) تشبیه: مور به ذره و سلیمان به خورشید. / (پ) تضاد: ندارد.
(۴) (الف) حسن تعلیل: ندارد. / (ث) تشبیه: (مهر رخ)
(ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۵. گزینه ۴ درست است.

آرایه‌های بیت سؤال:
حسن تعلیل: علت چاک بودن گریبان پسته (باز بودن پسته) لب میگون تو است.
استعاره: لعل استعاره مصرحه از لب و تلخ شدن خواب بر بادام‌ها: استعار مکنیه و تشخیص / تشبیه: لعل میگون / حس آمیزی:
تلخ شدن خواب / مراعات نظیر: (پسته ، بادام) - (چشم، خواب)
آرایه‌های بیت گزینه ۴:

حسن تعلیل: علت خنده شیرین بهار ضربه تیشه فرهاد است.
استعاره: لب کوه، خنده بهار (استعاره مکنیه) / تشبیه: خنده بهار نقش زخمی است. / حس آمیزی: خنده شیرین / مراعات نظیر:
شیرین، فرهاد، تیشه، کوه - لب و خنده
بررسی سایر گزینه‌ها:
(۱) حس آمیزی: جواب تلخ / استعاره مکنیه پاسخ دادن لب
(۲) حس آمیزی: غزل تر
(۳) تشبیه: چکیدن خون چو کباب / حس آمیزی: سخن رنگین / استعاره: ناخن اندیشه
(ترکیبی، سطح دشواری: دشوار)

۳۶. گزینه ۱ درست است.

بیت پاسخ: استعاره: ندارد. / ایهام تناسب: «شور» در معنی مزه شور به کار نرفته و با شیرین تناسب دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:
(۲) استعاره: نرگس (چشم) - سنبل (زلف) / ایهام تناسب: مردم در معنی مردمک چشم به کار نرفته و با «دل» و «نرگس» تناسب دارد.
(۳) استعاره: زاغان (رقیبان) - گل (معشوق) - آشیان (جایگاه) / ایهام تناسب: باز در معنی پرنده به کار نرفته و با بلبل و زاغ تناسب دارد.
(۴) استعاره: غم نداشتن گل و زاری بلبل - ایهام تناسب: «هزار» در معنی بلبل به کار نرفته است و با «بلبل» تناسب دارد.
(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۹ / علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۷. گزینه ۲ درست است.

(۲) با توجه به مبحث قافیه، یکی از شروط برای واژگان قافیه این است که واژگان بدون الحاقی هم قافیه باشند، ولی پس از حذف الحاقی «ان» دو واژه «بیدل» و «زاهد» با هم، قافیه نمی‌شوند و بیت فاقد قافیه درونی است.
(۱) باید توجه داشته باشیم که «ه» غیرملفوظ در حکم الحاقی است. لذا آخرین حرف اصلی واژگان قافیه «بتخانه» و «دانه» حرف «ن» می‌باشد که حرف «که» حرف روی به حساب می‌آید.
(۳) نیز «-ند» فعل اسنادی و «ه-ند» شناسه الحاقی محسوب می‌شوند.
(۴) نیز فقط واژگان «خوشر» و «دیگر» با هم قافیه شده‌اند و واژگان «ناتوانی» و «اعتدالی» با یکدیگر قافیه نمی‌شوند؛ زیرا «ی» مصوت بلند نیز در هر صورت الحاقی محسوب می‌شود. و واژگان «ناتوان» و «اعتدال» نمی‌توانند باهم قافیه شوند.
(علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۳۸. گزینه ۳ درست است.

وزن گزینه «۳» «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» یا «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» است و به دو شکل دسته‌بندی هجایی می‌شود و واژگان «نمی‌سوزی» و «سربازی» واژگان قافیه این بیت می‌باشند که به غلط هم قافیه شده‌اند؛ زیرا مصوت آن‌ها در اولی «و» و در دومی «ا» است و اختلاف مصوت بلند با وجود الحاقی هم، قافیه نادرست می‌سازد. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) شعر دو دسته‌بندی هجایی دارد و به دو صورت «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» و «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» دسته‌بندی هجایی می‌شود ولی «سحر» و «تاریک‌تر» به‌درستی هم‌قافیه شده‌اند.

(۲) شعر دو دسته‌بندی هجایی دارد و به دو صورت «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» و «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» دسته‌بندی هجایی می‌شود، ولی در «جسته» و «رسته» با وجود مصوت متفاوت به‌دلیل وجود الحاقی «ه» به‌درستی هم‌قافیه شده‌اند.

(۴) قافیه نادرست است؛ زیرا حرف روی در مصراع اول ساکن و در مصراع دوم، متحرک است؛ اما شعر دو دسته‌بندی هجایی ندارد و وزن آن، «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلن» است. (علوم و فنون ادبی (۱، ۲ و ۳)؛ سطح دشواری: متوسط)

۳۹. گزینه ۳ درست است.

وزن این غزل «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» است. مصراع اول بیت سوم، از نظر وزنی ایراد دارد و یک هجای بلند اضافه دارد و به‌صورت «بر ماجرای خسرو و شیرین قلم کشید»، درست می‌باشد. (علوم و فنون ادبی (۱) - درس ۲ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۰. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) «مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن» (همسان دولختی است و یک دسته‌بندی هجایی دارد).

(ب) «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» یا «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» است (همسان دولختی است و دو دسته‌بندی هجایی دارد).

(پ) «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» (ناهمسان است و یک دسته‌بندی هجایی دارد).

(ت) «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» (همسان تک‌پایه‌ای است و یک دسته‌بندی هجایی دارد).

(ث) «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» (همسان تک‌پایه‌ای است و یک دسته‌بندی هجایی دارد).

(ج) «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن، فعْلُن» (ناهمسان است و یک دسته‌بندی هجایی دارد).

مصراع‌های «ب»، «پ» و «ج» جزو جواب هستند.

(علوم و فنون ادبی (۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۱. گزینه ۲ درست است.

نام وزن «الف» و «ت» به‌درستی آمده است. مصراع «پ» بر وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است و نام آن بحر رجز مثنی‌س سالم است. مصراع‌های «ب» بر وزن «مفعول مفاعیلن فعولن» یا «مستفعل فاعلات مستفعل» است و مصراع «ث» بر وزن «فاعلاتن مفاعیلن فعلن» است. این دو مصراع ناهمسان هستند و اوزان ناهمسان در قسمت نامگذاری اوزان حذف شده‌اند و نام آن‌ها در سؤال به اشتباه آمده است. در واقع در نامگذاری، اگر وزن ناهمسان یا دولختی دیدید، هر نامی مقابل آن بود، نادرست است. (علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۲. گزینه ۲ درست است.

(۲) بر وزن «فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است و فاقد اختیار شاعری «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» است همانطور که در تقطیع زیر می‌بینید، در این بیت، اختیارات آمدن «فاعلاتن» به جای «فاعلاتن» اول مصراع، ابدال، بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع و حذف همزه به‌کار رفته است.

—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	—
مَر	د	را	ضی	ست	ک	دَر	پا	ی	ت	أف	تَد	چُن	گوی	
تا	ب	دان	سا	ع	د	سی	می	نش	ب	چو	گان	ب	ز	نی

بررسی گزینه‌ها:

(۱) بر وزن «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعّلعن» است که در هر دو مصراع به جای «فعّلعن» رکن «فعّلعن» آمده و ابدال رخ داده است.
(۳) بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است و هجای یازدهم مصراع اول اختیار شاعری «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه دارد».

(۴) بر وزن «فاعلاتن مفاعیلن فعّلعن» است که در هر دو مصراع به جای «فاعلاتن» اول مصراع رکن «فاعلاتن» آمده است.
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲ و ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۳. گزینه ۴ درست است.

همه ابیات بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فعّلعن» سروده شده‌اند. همانطور که در تقطیع ابیات مشاهده می‌کنید، فقط بیت گزینه «۴»، دو نوع اختیار وزنی دارد که در مصراع دوم «آمدن فاعلاتن به جای فعّلعن اول مصراع» و در مصراع اول، بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع دارد. همچنین دو مورد اختیار زبانی دارد که در هجای هفتم مصراع اول اختیار بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» و در مصراع دوم اختیار «حذف همزه» دارد.

یک نکته قابل توجه در صورت سؤال این است که در مورد اختیارات وزنی، حتماً باید دو نوع اختیار وزنی به کار رود، ولی در مورد اختیار زبانی، نوع اختیار مهم نبوده و فقط تعداد حتماً باید دو مورد باشد.

—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U	—	—	U	U
نیست	ت	ن	گا	چو	م	خ	ی	گو	ک	دست	مان	ن	دل	
نیست	ت	ن	دا	می	ر	س	رَز	ری	گ	ی	پا	را	خِصَم	
یَد		زا	را	شی	ب	مِصر	رَز	ک	ش	نی	وا	ر	کا	
یَد		زا	با	ما	ی	د	کَر	س	ر	یا	ران	گ	ا	
ری	گ	ن	می	رو	د	ک	رَم	دا	ن	یی	آ	ت	بَخ	
ری	د	گ	می	رو	ب	ک	رَم	یَر	ن	زا	با	ک	خا	
دای	گ	ر	چا	بی	ی	ت	خَس	ن	م	ی	ما	ه	ت	
نی	ک	ف	بَر	مَن	ب	ی	سا	مَر	ن	ک	هی	د	پا	

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دو نوع اختیار وزنی آمدن «فاعلاتن به جای فعّلعن» و «بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع» رعایت شده، ولی ۳ مورد اختیار زبانی دارد.

(۲) دو نوع اختیار وزنی آمدن «فاعلاتن به جای فعّلعن» و «ابدال» رعایت شده، ولی چهار مورد اختیار زبانی دارد.

(۳) دو مورد اختیار زبانی به کار رفته است، ولی فقط یک نوع اختیار وزنی دارد. (آمدن فاعلاتن به جای فعّلعن اول مصراع)
(علوم و فنون ادبی (۳) - درس ۲ و ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۴. گزینه ۱ درست است.

بیت «الف» بر وزن «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعّلعن» و بیت «ب» بر وزن «مفتعلن فاعلات مفتعلن فعّلعن» است و همانطور که ملاحظه می‌فرمایید، وزن واژه یا رکن مشترکی در این دو بیت وجود ندارد. به تقطیع دو بیت توجه فرمایید

—	U	U	—	U	—	U	—	—	U	U	—	U	—	U
مَن	ی	ر	چا	ک	اَم	ت	ل	لَع	ی	قی	سا	م	لا	عُ
رَد	ب	ر	وا	گ	خُش	ن	شی	نو	ی	م	ی	ع	جُر	ب

—	—	U	U	—	U	—	U	—	—	U	U	—	—	—
دی	شا	م	ع	یَز	دی	دی	چ	تان	دَش	گ	ر	پا		
نَد	ما	ن	ر	پا	چ	هم	ل	سا	دِم	ر	د	بُگ		

(علوم و فنون ادبی (۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۵. گزینه ۲ درست است.

–	U	–	–	U	–	–	U	–	–
لُود	ها	م	ی	وا	هَ	آن	دَر	ز	با

در سطر «پاک‌کن‌هایی از ابر تیره» هم اختیار شاعری کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند و هم حذف همزه وجود دارد.

–	–	U	–	–	U	–	–	U	–
ر	تی	ر	آب	یَز	یی	ها	کُن	ک	پا

شهاب مشق شب را خط بزند یا آسمان مشق شب داشته باشد، تشخیص (استعاره مکنیه) و «هوای مه‌آلود» استعاره مصرحه است. مراعات‌نظیر این شعر واضح است. این شعر در درسنامه مربوط به تلمیح در صفحه ۳۱ کتاب فنون دوازدهم از قیصر امین‌پور آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۳) - ص ۳۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۶. گزینه ۴ درست است.

مفهوم همه ابیات این است که تنها کسی که رنج کشیده و هم‌درد است، درد و مشکل انسان را درک می‌کند. ولی مفهوم بیت گزینه ۴ این است هرکسی محرم راز عشق نیست.

(علوم و فنون ادبی (۲) - درس ۶، ص ۵۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۷. گزینه ۱ درست است.

مفهوم مشترک این ابیات: همراهی با غم و اندیشه یار برتر از هر چیزی است.
مفهوم سایر ابیات:

(پ) ناباورانه بودن ترجیح زندان بر پادشاهی

(ت) اهمیت ندان به دوزخ و بهشت و ترجیح همراهی با معشوق

(ث) بی‌ارزش بودن عیش و طرب در هنگام دوری از معشوق

(علوم و فنون ادبی (۳) - ص ۳۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۴۸. گزینه ۲ درست است.

مفهوم بیت‌های «الف و ت» این است که خداوند فاعل حقیقی همه امور است. مفهوم بیت‌های «پ و ث» این است که جهان جلوه‌گر ذات خداست.

(علوم و فنون ادبی (۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۴۹. گزینه ۱ درست است.

مفهوم بیت سؤال و همه ابیات به جز گزینه ۱ «پایان یافتن دوران رنج و سختی و فرارسیدن ایام خوشی است. ولی در گزینه ۱» بر ماندگاری غم اشاره دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳) - ص ۶۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۰. گزینه ۳ درست است.

مفهوم بیت سؤال و گزینه ۳ این است که هر چقدر قدرتمند باشی در برابر روزگار و اجل زبون هستی و راه فراری نداری.
مفهوم سایر بیت‌ها:

(۱) پس از مرگ نتیجه اعمال با تو همراه است نه عناوین دنیایی.

(۲) نکوهش طمع و دلبستگی به دنیا

(۴) نکوهش غرور و توصیه به توجه به زیردستان

(علوم و فنون ادبی (۱) - ص ۱۰۱؛ سطح دشواری: دشوار)

علوم اجتماعی

۵۱. گزینه ۴ درست است.

- ویژگی روشنگری پایان قرن بیستم ← امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می‌شود.
- رقیب رویکرد انتقادی ← رویکرد پسامدرن است که معتقدند آنچه تا امروز به نام علم و دانش جهان‌شمول مطرح بود، صرفاً ابزار عده‌ای برای سرکوب عده دیگری بود.
- از خودبیگانگی حقیقی ← جهان اجتماعی است که براساس فطرت انسان شکل نگرفته و از عقاید و ارزش‌های حق برخوردار نیستند.

(جامعه‌شناسی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۲. گزینه ۲ درست است.

- علوم اجتماعی جهان اسلام، دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی‌کنند و هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار می‌آورند.
- عقلانیت جهان اسلام، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان نمی‌گیرد.
- (جامعه‌شناسی (۳) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۳. گزینه ۳ درست است.

- اصلاح عبارت نادرست:
- در جهان متجدد امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری که پدیده‌های فراتجربی‌اند و با علوم تجربی قابل مطالعه نیستند، از دست می‌رود و داوری درباره این امور به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود.
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۴. گزینه ۱ درست است.

- سوفیا ← انتسابی، فردی، ثابت
- کوتلاکی ← اجتماعی، انتسابی، ثابت
- مردم‌شناس ← یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی
- یونانی ← انتسابی، اجتماعی، ثابت
- ادب ← ارزشی که از طریق کنش اجتماعی تحقق می‌یابد.
- (جامعه‌شناسی (۱، ۲ و ۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: متوسط)

۵۵. گزینه ۲ درست است.

- معانی و تدابیر سیاسی و قوانین ← قلمرو آرمانی
- ناتوانی توجیه علمی حضور جهانی فرهنگ غرب ← اندیشه‌های پسامدرن
- در سخن گفتن با دیگری از زبان خود برای اصلاح یک رابطه ظالمانه استفاده می‌کنیم ← عقل انتقادی
- اشتراک کنت و دورکیم و اسپنسر و مارکس ← جهان‌های اجتماعی در طول هم
- (جامعه‌شناسی (۱، ۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۶. گزینه ۲ درست است.

- افتراق جامعه‌شناسی انتقادی و جامعه‌شناسی تبیینی ← ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو آرمانی
- اشتراک دیدگاه هانتینگتون و فوکویاما ← ارائه نظریه‌ها پس از فروپاشی بلوک شرق
- اشتراک جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی تبیینی ← عدم ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی در قلمرو حقیقی
- افتراق مدینه ضالّه و مدینه فاسقه ← انحراف نظری از مدینه فاضله
- (جامعه‌شناسی (۱، ۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۵۷. گزینه ۴ درست است.

- تبیین نظام مشروطه ← توجه میرزای نائینی به واقعیت‌های اجتماعی آغاز قرن بیستم ایران و استفاده از فقه
- پدیده نسل‌کشی در جهان نشانه چیست ← نشانه ابعاد هویتی جمعیت
- ابطال نظریه پایان تاریخ فوکویاما ← موفقیت انقلاب اسلامی ایران و پیامدهای جهانی آن
- اشتراک دیدگاه ارسطو و فارابی ← دسته‌بندی نظام سیاسی
- (جامعه‌شناسی (۱، ۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۵۸. گزینه ۳ درست است.

- اصلاح عبارت نادرست: هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است و هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

۵۹. گزینه ۱ درست است.

- بشر همواره به سرکوبی که از طریق قدرت و ثروت صورت می‌گرفت، حساس بود و اکنون متوجه سرکوب دانش شده است
- ← پسامردن (پ)
- ظرفیت مطالعه ارزش‌های سیاسی قدرت در قلمرو واقعی را ندارد ← تفسیری (ت)
- ظرفیت مطالعه معانی و تدابیر سیاسی و قوانین را در قلمرو آرمانی ندارد ← تبیینی (پ)
- به توصیف پدیده‌های اجتماعی بسنده نمی‌کند و به داوری ارزش می‌پردازد ← انتقادی (الف)
- (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۰. گزینه ۲ درست است.

- عقل در معانی عام ← درک اصل انقباض و انبساط و عوامل مهاجرت
- پیامدهای انقلاب اسلامی ایران بر جهان غرب ← از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس و شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم
- تزلزل فرهنگی ← ترجیح زندگی مجردی بر زندگی خانوادگی
- (جامعه‌شناسی (۳) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۱. گزینه ۳ درست است.

- ماه‌ها به‌عنوان کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به‌کار شده ← گافمن
- افزایش دستمزد کارگران و رفاه آنان را موجب افزایش تولید نسل و پیدایش مشکلات بعدی می‌داند ← ریکاردو
- در جهان متجدد دانش‌هایی مانند استفاده از حسابداری و اقتصاد رواج می‌یابد ← ماکس وبر
- می‌خواست مجرم بودن یا نبودن را با مشاهده ویژگی‌های جسمانی و ظاهری تشخیص دهد ← لمبروزو
- با به‌کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی به بررسی‌های مذهبی، تاریخی و جغرافیایی پرداخت ← ابوریحان بیرونی
- (جامعه‌شناسی (۱، ۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: آسان)

۶۲. گزینه ۱ درست است.

- داوری علمی به هنجارها و ارزش‌ها و آرمان‌ها و رویکرد انتقادی به جامعه خود و دیگر جوامع دارد ← علم مدنی فارابی
- دانش عمومی به‌طور همه‌جانبه از دانش علمی حمایت نمی‌کند ← تعارض در ذخیره دانش جوامع
- نشست‌های مشابه اجلاس هزاره ادیان در طی قرن بیستم برگزار نشد ← بحران معنویت
- اشتراک احترام به پدر و مادر و استکبارستیزی ← آرمان‌های درون قلمرو واقعی
- (جامعه‌شناسی (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۳. گزینه ۴ درست است.

- هر فرد، گروه و فرهنگی اراده خاص خود را دارد و ارزش‌های ویژه خود را خلق می‌کند ← دیدگاه جامعه‌شناسی تفسیری و انتقادی
- جامعه‌شناس با نقد و اصلاح و داوری درباره درست یا غلط بودن عقاید و ارزش‌ها از دایره علم خارج می‌شود ← دیدگاه جامعه‌شناسی تفهیمی - تبیینی
- پیش‌بینی و کنترل جامعه ← هدف جامعه‌شناسی تبیینی
- برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معانی نهفته در کنش‌ها راه یافت ← تقابل
- رویکرد تفسیری با رویکرد تبیینی
- (جامعه‌شناسی (۱، ۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

- رقابت میان افراد برای تولید بیشتر ← طرفداران قشربندی اجتماعی
- در جوامع سوسیالیستی مالکیت خصوصی وسایل تولید وجود نداشت ← مخالفان قشربندی اجتماعی
- نه با رهاسازی مطلق موافقت و نه با کنترل مطلق ← طرفداران عدالت‌های اجتماعی
- در نظام فئودالی دهقانان شیه برده بودند، مالک چیزی نبودند و به فئودال تعلق داشتند ← طرفداران قشربندی اجتماعی (جامعه‌شناسی (۲) - درس ۵ و ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۵. گزینه ۱ درست است.

- حقایق ثابت‌اند ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو واقعی و آرمانی تغییرپذیرند ← برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد.
- بلوک شرق و بلوک غرب به فرهنگ واحدی تعلق داشتند ← هر دو بلوک درون فرهنگ سکولار قرار داشتند.
- جمع کسانی که منافع، ارزش‌ها یا برداشتهای مشترکی دارند ← سازمان
- نگاه کردن به مسائل کنشگران از منظر خودشان و تلاش برای فهم آن‌هاست ← همراهی همدلانه (جامعه‌شناسی (۱، ۲) - ترکیبی؛ سطح دشواری: دشوار)

روان‌شناسی

۶۶. گزینه ۳ درست است.

- عبارت اول: جمله خبری و پاسخی خردمندانه به مسئله علمی است، پس فرضیه محسوب می‌شود که باید مورد آزمایش تجربی قرار گیرد که یا تأیید و یا رد شود.
- عبارت دوم: اشاره به پیش‌بینی دارد؛ زیرا وضعیت آینده افراد را پیش‌بینی می‌کند.
- عبارت سوم: مرور خاطرات مربوط به حافظه است که خود، شناخت محسوب می‌شود و دیدنی نیست.
- عبارت چهارم: پردازش مفهومی است؛ زیرا براساس جنس و لطافت پارچه (کیفیت) انجام گرفته است. (درس ۱، ص ۱۲، ۱۴، ۲۰ و ۲۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۷. گزینه ۲ درست است.

- ایستادن مستقل ← ۱۱ تا ۱۴ ماهگی
- دخاله در تصمیم‌گیری‌ها ← هفت‌سال سوم ← ۱۴ سال به بالا تا ۲۱ سالگی
- بازی پسر با پسرها ← بازی گروهی (بازی با همجنسان) ← دبستان ← ۷ تا ۱۲ سالگی (حدوداً)
- عبارت آخر نشانگر فرضیه‌سازی ← نوجوانی ← ۱۲ تا ۲۰ سالگی
- بررسی عبارت‌های نادرست:
- بلند شدن از وضعیت نشسته ← ۹ تا ۱۲ ماهگی
- کم‌کم باید زشتی‌ها را فهماند ← ۷ سال دوم (۷ تا ۱۴ سالگی)
- توجه‌گزینی‌تری ← نوجوانی ← (۱۲ تا ۲۰ سالگی)
- راه رفتن مستقل ← ۱۲ تا ۱۵ ماهگی
- فرمانبردار ← هفت سال دوم (۷ تا ۱۴ سالگی)
- (درس ۲، ص ۴۴، ۴۷، ۵۱ و ۵۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۶۸. گزینه ۱ درست است.

- نپذیرفتن چهره ← قیافه ← ویژگی جسمی هویت
- دختر یا پسر بودن ← ویژگی جنسی هویت
- عهده‌دار شدن یا عضویت در گروه موسیقی ← ویژگی اجتماعی هویت
- (درس ۲، ص ۵۹؛ سطح دشواری: متوسط)

۶۹. گزینه ۲ درست است.

- سبک پردازش و انتظارات باعث می شود وقتی منتظر خواهر خود هستیم که قدش بلند است، از دور هر خانم قدبلندی را خواهر خود بپنداریم.
 - استفاده از رنگ برای مشخص کردن کلمات مهم باعث از بین رفتن یکنواختی محرک می شود که مانع خوگیری و عامل ایجاد تمرکز است.
 - مهم بودن هدف برای حسین اشاره به درگیری و انگیزتگی ذهنی دارد.
 - رنگ سبز را دیدیم و دکمه را فشار ندادیم، پس محرک غایب را ردیابی نکردیم ← رد درست
 - عبارت آخر، معرف آماده سازی است؛ یعنی مقاله را از شب قبل کنار تخت گذاشتیم و خود را برای فراگیری و خواندن آن آماده کرده ایم.
- (درس ۳، ص ۷۴، ۷۶ و ۷۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۰. گزینه ۴ درست است.

- در گزینه های ۱، ۲ و ۳ دو فعالیت متفاوت به طور همزمان انجام می شود، اما در گزینه (۴) فرد از حواس مختلف برای انجام یک تکلیف استفاده می کند؛ بنابراین توجه متمرکز ایجاد شده است.
- (درس ۳، ص ۸۰ و ۸۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۱. گزینه ۱ درست است.

- عبارت اول ← پدیده نوک زبانی ← مشکل در بازیابی اطلاعات ← مرحله سوم حافظه
 - عبارت دوم ← زمان بازیابی در حافظه حسی حدود نیم ثانیه است ← مرحله سوم حافظه
 - عبارت سوم ← مرحله نگهداری اطلاعات همان مرحله اندوزش یا ذخیره سازی است ← مرحله دوم حافظه
 - عبارت چهارم ← رمزگردانی در بزرگسالان به صورت کلی و خلاصه است ← مرحله اول حافظه
 - عبارت پنجم ← اشاره به عدم رمزگردانی به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر فراموشی دارد ← مرحله اول حافظه
- رمزگردانی - ذخیره سازی یا اندوزش - بازیابی
- ↓ ↓ ↓
- مرحله اول مرحله دوم مرحله سوم حافظه
- (درس ۴، ص ۹۱، ۹۲، ۹۴، ۹۷ و ۱۰۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۲. گزینه ۲ درست است.

- خلاصه نویسی هنگام درس خواندن ← استفاده از چند روش حرکتی
 - استفاده از مثال های زیاد برای توضیح یک مفهوم ← بسط معنایی
 - استفاده از مفهوم متضاد برای توضیح یک مفهوم ← تمایزبخشی
- (درس ۴، ص ۱۰۷ و ۱۰۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۳. گزینه ۴ درست است.

- عبارت اول ← مسئله خوب تعریف نشده است؛ زیرا مربوط به علوم انسانی است و دلایل متعدد دارد.
 - عبارت دوم ← انتقال ← یادگیری گذشته، یادگیری بعدی را آسان می کند.
 - عبارت سوم ← روش بارش مغزی (روش اکتشافی حل مسئله) ← نیاز به پردازش عمیق اطلاعات ندارد.
 - عبارت چهارم ← روش تحلیلی حل مسئله ← روشی است که با گذشت زمان، اعتبارش متزلزل نمی شود.
- بررسی سایر گزینه ها:
- (۱) درست - نادرست - نادرست (زمان بر نیست، زیرا روش اکتشافی است) - نادرست (نیاز به پردازش عمیق اطلاعات دارد، زیرا روش تحلیلی است).
- (۲) نادرست (خوب تعریف نشده است و تعریف دقیق هدف در آن دشوار است) - درست - نادرست (روش اکتشافی حل مسئله است) - نادرست (روش تحلیلی حل مسئله است).
- (۳) نادرست (مسئله خوب تعریف نشده است) - نادرست - نادرست (اکتشافی است و مبتنی بر نیازسنجی نیست) - نادرست (تحلیلی است و اعتبارش با گذشت زمان متزلزل نمی شود).
- (درس ۵، ص ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۱، ۱۲۴، ۱۲۵ و ۱۲۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۴. گزینه ۲ درست است.

محسن از روش حل مسئله کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب استفاده کرده است که در آن ناموفق بوده است؛ بنابراین، دچار پیامدهای ناتوانی در حل مسئله، یعنی ناکامی و فشار روانی خواهد شد. (تعارض مربوط به ناتوانی در تصمیم‌گیری است.)

(درس ۵، ص ۱۲۶ و ۱۳۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۵. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول ← انتخاب بهترین معلم ← تصمیمی گروهی است که توسط تعدادی از افراد اتخاذ می‌شود.
عبارت دوم ← وقتی تصمیم‌گیری با خطر همراه باشد، اطمینان کافی به نتایج تصمیم‌گیری وجود ندارد.
عبارت سوم ← از کوره در رفتن ← سبک تصمیم‌گیری تکانشی
عبارت چهارم ← اجرای بهترین اولویت ← مرحله پنجم تصمیم‌گیری (انتخاب فرش دست‌بافت)
(درس ۶، ص ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۳ و ۱۴۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۶. گزینه ۴ درست است.

گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ نشان‌دهنده تعارض اجتناب - اجتناب است؛ زیرا فرد مجبور به انتخاب یکی از دو موضوعی است که هر دو برایش ناخوشایند است، اما گزینه (۴) به تعارض گرایش - اجتناب اشاره دارد؛ زیرا فرد باید از بین دو وجه خوشایند و ناخوشایند یک موضوع، یعنی شغل دلخواه (خوشایند) و چالش‌های آن (ناخوشایند)، یکی را انتخاب کند.
(درس ۶، ص ۱۵۱ و ۱۵۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۷. گزینه ۲ درست است.

عبارت اول ← ناهماهنگی شناختی است؛ زیرا بین رفتار و باور فرد، تضاد وجود دارد.
عبارت دوم ← اسناد دشواری تکلیف ← بیرونی، پایدار و غیرقابل کنترل
عبارت سوم ← باور، ادراک کنترل و ادراک کارایی و اسناد می‌توانند مثبت یا منفی باشد.
عبارت چهارم ← درماندگی آموخته‌شده ← چون فرد تلاش خود را مستقل از نتیجه عمل خود می‌داند و بین کار و نتیجه آن رابطه‌ای نمی‌بیند.
(درس ۷، ص ۱۶۵، ۱۶۹، ۱۷۵، ۱۷۶ و ۱۷۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۷۸. گزینه ۱ درست است.

تنها لایلا است که از روی علاقه و عشق خیاطی می‌کند و منبع انگیزه او درونی است.
خواهر لایلا، برادرش و مادرش دارای انگیزه بیرونی هستند؛ زیرا منبع پاداش در بیرون از رفتار آن‌ها قرار دارد و برای منفعتشان است.
(درس ۷، ص ۱۶۳ و ۱۶۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۷۹. گزینه ۳ درست است.

عبارت اول ← نمره بین ۵۰ تا ۷۰ ← در برابر فشار روانی جداً آسیب‌پذیر
عبارت دوم ← خودداری یا اجتناب ← علامت رفتاری فشار روانی
عبارت سوم ← خودداری از حضور در امتحان ← منفعل بودن (مقابله ناسازگار)
عبارت چهارم ← کوهنوردی ← ورزش هوازی (تفریح و سرگرمی محسوب می‌شود) ← مقابله سازگارانه بلندمدت
عبارت پنجم ← انجام اعمال مذهبی ← تأثیر مستقیم مذهب بر سلامت
(درس ۸، ص ۱۹۴، ۱۹۷، ۲۰۱، ۲۰۲ و ۲۰۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۰. گزینه ۲ درست است.

هر سه گزینه‌های ۱، ۳ و ۴ اشاره به فشار روانی منفی دارد که در آن پردازش شناختی و رفتاری با مشکل مواجه است. اما در گزینه ۲ اشاره به فشار روانی مثبت دارد که با افزایش و ارتقای واکنش‌های رفتاری و پردازش شناختی همراه است.
(درس ۸، ص ۱۹۶ و ۱۹۷؛ سطح دشواری: متوسط)

عربی

۸۱. گزینه ۲ درست است.

«بَدَأَ: شروع کرد» درست است؛ زیرا فعل متعدی است. (با توجه به اینکه «الخلق» مفعول و منصوب است.) (ردّ گزینه ۴)
 «الخلق: آفرینش» ضمیر ندارد. (ردّ گزینه ۱)
 «فَانْظُرُوا: پس ببینید» (ردّ گزینه ۳)
 نکته: حواستان باشد که «فَ: و / پس» را با «ثُمَّ: سپس» اشتباه نگیرید.
 (عربی (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۲. گزینه ۲ درست است.

«قَامَ: اقدام کرد، به ... پرداخت» (ردّ گزینه ۴)، ضمناً «قد + ماضی» به صورت ماضی نقلی (اقدام کرده است) ترجمه می شود. (ردّ گزینه ۳)
 «سَهِّلَ: ساده سازی، آسان کردن» مصدر ثلاثی مزید از باب «تفعیل» و متعدی است. (ردّ گزینه ۴)
 «الْحُرُوبُ: جنگ ها» جمع است نه مفرد. (ردّ گزینه ۱)
 «أَيْضاً: همچنین، نیز» در گزینه (۳) ترجمه نشده است.
 * توجه: «کمک کرده» در گزینه های (۲) و (۳) معادل «کمک می کند» و مضارع است؛ بنابراین آن را با فعل «ماضی» اشتباه نگیرید!
 (عربی (۱) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۳. گزینه ۲ درست است.

«وَصَلَ: رسید» لازم است نه متعدی. (ردّ گزینه ۱)
 «خُرِّبَتْ: ویران شده بود، خراب شده بود» فعل مجهول است. (ردّ گزینه ۳)
 «عَرَفَ: معرفی کرد» (ردّ گزینه های ۱ و ۳)
 «سَاعِدْنَا: به ما کمک کن» (ردّ گزینه ۴)
 (عربی (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۴. گزینه ۱ درست است.

«الْيَأْسُ هُوَ الْعَدُوّ الَّذِي: ناامیدی همان دشمنی است که» (ردّ گزینه های ۳ و ۴)
 «يَسْعَى: تلاش می کند» (ردّ گزینه ۲)
 «لِزَرْعٍ: برای کاشتن» اسم است نه فعل. (ردّ گزینه ۴)
 «لِلْإِبْعَادِ: برای دور کردن» مصدر و است نه فعل. (ردّ گزینه ۴)
 «الشُّعُورُ: احساس» ضمیر ندارد. (ردّ گزینه ۲)
 «لَا يُمَكِّنُ إِصْلَاحَهُ: جبران آن امکان ندارد» (ردّ گزینه ۳)
 (عربی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۵. گزینه ۲ درست است.

«يُعَدُّ: به شمار می آید، به حساب می آید» فعل مجهول است. (ردّ گزینه ۱)
 «سَائِلُ ثَمِينٍ: مایع گران بهایی / مایعی گران بها» ترکیب وصفی است و به همان صورت ترکیب باید ترجمه شود. (ردّ گزینه ۳)
 «سَنَوَاتٍ طَوِيلَةٍ: سال های زیادی» (ردّ گزینه ۳)
 «تَكْوِينُهُ: تشکیل آن» اسم است نه فعل. (ردّ گزینه ۴)
 «يَسْتَخْرِجُهُ: آن را بیرون می آورد» فعل متعدی است که مفعول گرفته، پس فعل معلوم است نه مجهول. (ردّ گزینه ۱)
 (عربی (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فعل مضارع «يطلب» پس از «مَنْ» آمده و مجزوم شده [کسره (-) در انتهای آن بیانگر مجزوم شدنش است.]; بنابراین «فعل شرط» است و باید به شکل مضارع التزامی (بخواهد) ترجمه شود.

نکته: دقت کنید که «مَنْ» به عنوان ادات شرط، هم به صورت «کسی که» و هم «هرکس» ترجمه می‌شود.

(۳) «ما مِنْ شخصٍ: هیچ شخصی نیست»؛ «ما مِنْ...» به صورت «هیچ ... نیست» ترجمه می‌شود.

(۴) «قَدْ + مضارع: گاهی + مضارع اخباری / شاید + مضارع التزامی»؛ در اینجا حرف «قَدْ» ترجمه نشده است. (عربی (۳) - درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۷. گزینه ۴ درست است.

«يُحِبُّ النَّاسُ: مردم او را دوست می‌دارند»؛ ضمیر «هـ» مفعول و «النَّاسُ» فاعل است.

(عربی (۳) - درس ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۸۸. گزینه ۴ درست است.

عبارت گزینه (فقط برای خداوند زندگی می‌کنیم) با آیه داده شده که می‌گوید: «هدف از آفرینش جهان، عبادت کردن است.» تناسب ندارد.

معانی سایر گزینه‌ها:

(۱) هر کس که پدر و مادرش او را در کودکی ادب نکنند، زمانه او را ادب خواهد کرد.

(۲) همانا روحش، روح من است و روح من، روح اوست.

(۳) اگر استخوان‌های پوسیده‌ام را ببویی، رایحه محبت را خواهی یافت.

(عربی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۸۹. گزینه ۱ درست است.

«شروع به اندیشیدن کرد: بدأ ... يفكر» (ردّ سایر گزینه‌ها)

«تا کاملاً آن را بفهمد: حتّى يفهمها فهماً كاملاً» (ردّ گزینه‌های ۲ و ۴)

* نکته: وجود واژه «کاملاً» بر کیفیت فعل دلالت می‌کند، لذا باید از مفعول مطلق نوعی استفاده کنیم.

توجه: «بدأ + فعل مضارع : شروع به ... کرد»

ترجمه متن:

«در روزی از روزها یک شکارچی گنجشکی را شکار کرد. آن گنجشک به شکارچی گفت: ای مرد سخاوتمند، تو هرگز از خوردن من سیر نمی‌شوی، زیرا بدن من بسیار کوچک است. اما اگر مرا رها کنی، سه پند ارزشمند به تو خواهم داد تا خوشبخت شوی.

پس شکارچی درخواستش را قبول کرد. سپس گنجشک به صیاد گفت: اولین پند این است: سخن غیرممکن را باور نکن.

شکارچی پرنده را رها کرد و پرنده پرواز کرد و بر بام خانه او نشست و گفت: پند دوم این است: هرگز از گذشته غمگین نباش.

آنگاه پرنده پرواز کرد و بر درختی نشست و گفت: در شکم من مروارید گران‌بهایی است به وزن صد گرم. شکارچی غمگین شد،

اما پرنده خندید و گفت: مگر به تو نگفتم از گذشته غمگین نباش؟ چطور ممکن است یک مروارید به وزن صد گرم در شکم

من وجود داشته باشد، درحالی‌که من حتی صد گرم وزن ندارم؟ شکارچی دانست که پندها ارزشمند است و از پرنده خواست تا

پند سوم را به او بگوید. پرنده پاسخ داد: آیا به دو پند قبلی عمل کردی تا من پند سوم را به تو بگویم؟»

۹۰. گزینه ۳ درست است.

ایده اصلی که گنجشک می‌خواست تا شکارچی از طریق دو نصیحت آن را بفهمد، چه بود؟

ترجمه گزینه «۳»: عدم باور به امور غیرممکن و حسرت نخوردن برای گذشته.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) اهمیت رهاسازی پرندگان و حیوانات و حبس نکردن آن‌ها.

(۲) ارزش نصیحت‌ها و اهمیت گوش دادن به آن‌ها و به کار بردنشان در زندگی.

(۴) توانایی حیوانات برای تفکر مانند انسان.

۹۱. گزینه ۲ درست است.

چرا پرنده نصیحت سوم را به شکارچی نداد؟
ترجمه گزینه «۲»: «گنجشک نصیحت سوم را به شکارچی نداد؛ زیرا احساس کرد که او دو نصیحت قبلی را درک نکرده و به آن‌ها عمل نکرده است.»
ترجمه سایر گزینه‌ها:

- (۱) چون می‌ترسید شکارچی دوباره دروغ بگوید و او را بکشد.
- (۳) چون می‌خواست هوش شکارچی را بیازماید و او را به فکر وادار کند.
- (۴) چون می‌خواست قبل از اینکه شکارچی دوباره او را بگیرد، سریع فرار کند.

۹۲. گزینه ۳ درست است.

چه درسی می‌توانیم از این داستان یاد بگیریم؟
ترجمه گزینه «۳»: «نصیحت‌های ارزشمند فقط به کسی داده می‌شود که شایسته آن باشد و به آن عمل کند.»
ترجمه سایر گزینه‌ها:

- (۱) ما باید مراقب باشیم هر چیزی را که به ما می‌گویند، باور نکنیم.
- (۲) مهم این است که گذشته را بپذیریم و در حسرت آن زندگی نکنیم.
- (۴) ما باید به دیگران تکیه کنیم و به توانایی‌های آن‌ها ایمان داشته باشیم.

۹۳. گزینه ۳ درست است.

ضمیر «ی» در این فعل مفعول است نه فاعل. دقت کنید که ضمیر «ی» هرگاه به واسطه نون وقایه به یک فعل متصل شود، (نی) قطعاً مفعول است. فاعل در اینجا، ضمیر بارز «ت» می‌باشد.

۹۴. گزینه ۴ درست است.

فعل «تَصَدَّقَ» از باب «تَفْعِيل» می‌باشد و مصدر آن «تَصَدِيق» است نه «تَصَدَّق».

۹۵. گزینه ۱ درست است.

«الحِکْمَةُ» نادرست و شکل صحیح آن به صورت «الحِکْمَةُ» می‌باشد. همچنین «تَعَلَّمُوا» (فعل امر از باب «تَفَعَّل») غلط بوده و باید به شکل «تَعَلَّمُوا» یاد بگیرید. بیاید.

(عربی (۱) - درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۹۶. گزینه ۲ درست است.

دقت کنید «علم الواحد: دانش یک نفر» ترکیب «اضافی» است و نقشی «الواحد» به عنوان یک عدد، مضاف‌الیه است نه صفت؛ چون این دو با یکدیگر مطابق نیستند و هر دو دارای «ال» نمی‌باشند. «کثیر» نیز مضاف‌الیه است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «الرَّابِعَةُ» به عنوان عدد (ترتیبی) صفت «الْمَرَّة» می‌باشد؛ «الْمَرَّةُ الرَّابِعَةُ: دفعه چهارم»
 - (۳) «الأَوَّل» به عنوان عدد (ترتیبی) صفت «فَائِز» می‌باشد؛ «فَائِزُ هَذِهِ الْمُبَارَاةِ الْأَوَّلِ: برنده اول این مسابقه»
 - (۴) «إِثْنَان» به عنوان عدد (اصلی) صفت «کِتَابَان» می‌باشد؛ «کِتَابَانِ اثْنَان: دو کتاب»
- (عربی (۳) - درس ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۷. گزینه ۱ درست است.

«مُسَافِرِينَ» در ابتدا به شکل «نکره» آمده و در ادامه جمله به همراهِ «ال» (المُسَافِرُونَ) تکرار شده؛ بنابراین «المُسَافِرُونَ» می‌تواند بدون نیاز به وجود اسم اشاره در عبارت، با «این» یا «آن» که بیانگر مفهوم اشاره‌اند، ترجمه شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) دقت کنید «حَفْلَةٌ» نکره نیست؛ چون «المدرسة» که در انتهای گروه اسمی «حفلة تكريم طَلَّابِ المدرسة» آمده، به عنوان یک اسم معرفه، باعث معرفه شدن تمام اسم‌های قبل از خود، از جمله «حفلة» شده است.
- (۳) «کِتَاباً» ابتدای جمله نکره آمده و در ادامه جمله با «ال» تکرار شده است (الکتاب)؛ اما چون قبل از آن اسم اشاره «هذه» آمده، مفهوم اشاره به وسیله «هذه» بیان می‌شود نه بدون آن.
- (۴) «سَيَّارَةٌ» نکره است؛ اما ارتباطی به «السَّيَّارَةُ الْأُخْرَى: ماشین دیگر» در ادامه جمله ندارد و هر دو یک اسم نیستند؛ بنابراین «ال» در «السَّيَّارَةُ» نمی‌تواند مفهوم اشاره داشته باشد.

* نکته: اگر یک اسم در یک جمله، بار اول به شکل «نکره» بیاید و همان اسمِ نکره در ادامه جمله با «ال» و به صورت «معرفه» تکرار شود، «ال» در اسم دارای «ال» (معرفه)، می‌تواند به شکل «این» یا «آن» (مانند اسم اشاره) ترجمه شود.
 **مثال: «سَمِعْتُ صَوْتًا عَجِيبًا، كَانِ الصَّوْتُ قُرْبَ الْمَرْعَةِ: صدای عجیبی را شنیدم، آن صدا نزدیکِ مزرعه بود.»
 (عربی (۳) - درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۸. گزینه ۲ درست است.

صورت سؤال درباره تأکید روی جزئی که مشخص شده است، می‌پرسد که با توجه به اینکه در گزینه «۲» مستثنی‌منه حذف شده و ساختار حصر وجود دارد؛ پس تأکید باید روی کلمه بعد از «إِلَّا» یعنی «المرضى» باشد.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در این جمله چون مفعول مطلق تأکیدی داریم، پس تأکید روی فعل جمله است. دقت کنید که «دائماً» قید است و صفتِ «رجاء» نیست.

(۳) به دلیل وجود «إِنَّ» در ابتدای این جمله، پس تأکید روی کل جمله است.

(۴) «إنّما» همواره روی رکن دوم (دورتر) خود تأکید می‌کند که در این جمله رکن دوم «مَنْ» است که خبر جمله می‌باشد و «إنّما» بر روی آن تأکید کرده است.

(عربی (۳) - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۹۹. گزینه ۲ درست است.

سؤال درباره عبارتی می‌پرسد که در آن کلمه «أُخْتُ» خطاب نشده باشد، یعنی «أُخْتُ» منادا نباشد که در گزینه «۲» با توجه به اینکه فعل جمله مربوط به غایب است، پس «أُخْتُ» نمی‌تواند منادا باشد. (خواهر من نمی‌داند چگونه به زبان فرانسوی صحبت کند؛ اما آن را در مدرسه تمرین می‌کند).
 بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) با توجه به اینکه در این گزینه ضمیر «ك» و فعل «تَخْرُجِينَ» مربوط به مخاطب‌اند، پس «أُخْتُ» مناداست. (ترجمه عبارت: «ای خواهرم! آرزو می‌کنم تو را در سال آینده ببینم، وقتی که از دانشگاه دانش‌آموخته می‌شوی.»)

(۳) فعل «لَا تَأْكُلِي» یک فعل نهی است، پس «أُخْتُ» در این جمله مناداست. (ترجمه عبارت: «ای خواهر کوچک من! این قرص‌ها را نخور؛ زیرا آن‌ها برای سردرد مفید نیست.»)

(۴) با توجه به ترجمه و ساختار جمله، «أُخْتُ» مناداست. (ترجمه عبارت: «ای خواهر من، چگونه می‌توانم که این غم عمیق را تحمل کنم؟»)

(عربی (۲) - درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۰. گزینه ۱ درست است.

مقصود صورت سؤال، جمله شرطیه‌ای است که فعل شرط آن مأخوذ از «الدَّرَاسَة» و جواب شرط آن مأخوذ از «الِاسْتِعْدَاد لِلْمَتَحَنَّات» باشد. در گزینه «۱»، «يُدْرِس» فعل شرط و «يَكُنْ مُسْتَعِدًّا» جواب شرط آن است.
 در سایر گزینه‌ها جمله شرطیه وجود ندارد.

(عربی (۳) - درس ۲؛ سطح دشواری: متوسط)

تاریخ

۱۰۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

(الف) مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند.

(ب) سومری‌ها معتقد بودند که خدایان، انسان را برای خدمت به خود آفریده‌اند.

(پ) به مرور زمان، آیین پیچیده‌ای در هند پدید آمد که به آیین برهمنی مشهور شد. این آیین به خدایان متعددی که در وداها ستایش شده بودند، باور داشت و آداب و مناسک دشواری را بر پیروان خود تحمیل می‌کرد. قربانی کردن، از جمله رسوم سخت و پیچیده آن بود.

ت) در عصر باستان در چین، تعالیم کنفوسیوس بیش از هر چیز بر رفتار اخلاقی توجه داشت و دربارهٔ دین یا خدایان چینی خیلی کم سخن گفته است.

(تاریخ (۱) - درس ۴ و ۵، ص ۳۶، ۳۹ و ۴۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) بشر در خلال صدها هزار و حتی چند میلیون سال، بر مهارت خود در ساخت تیغه‌های سنگی افزود و توانست ابزارهایی مانند تبر، زوبین و کارد و ... از سنگ و استخوان و چوب بسازد. (مربوط به دوران گردآوری خوراک است)

ت) از حدود ۱۲,۰۰۰ سال پیش، گروه‌هایی از مردم گردآورنده خوراک با استفاده از تجربه‌های گذشته، شروع به کشت برخی گیاهان و اهلی کردن حیوانات پرداختند. (مربوط به دورهٔ تولید خوراک است؛ اما سال را به اشتباه آورده است).

بقیهٔ عبارت‌ها طبق متن صفحهٔ ۳۳ درست است.

(تاریخ (۱) - درس ۴، ص ۳۲ و ۳۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

/اشکانیان: به نیروی سواره‌نظام اهمیت فراوانی می‌دادند و در سپاه آن‌ها، نیروی پیاده‌نظام نقش چندانی نداشت. اشکانیان به تدریج، سواره‌نظام دارای سلاح سنگین نیز تشکیل دادند که مجهز به زره و کلاه‌خود بود.

ساسانیان: با به قدرت رسیدن خاندان ساسانی، سپاه دائمی و مجهزی به وجود آمد. اصلی‌ترین بخش این سپاه را سواره‌نظام سنگین اسلحهٔ زره‌پوش تشکیل می‌داد که به آن‌ها آسواران گفته می‌شد.

(تاریخ (۱) - درس ۱۱، ص ۱۰۶ و ۱۰۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف و ب) به نظر برخی از زبان‌شناسان، منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» که در قرن ۵ م. به خط و زبان پهلوی ساسانی نگارش یافته‌اند، ابتدا به زبان پارسی سروده شده بودند. همچنین، به احتمال فراوان برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» نیز اصل و ریشهٔ اشکانی دارند.

پ) کتاب‌های سیاست‌نامه‌ای حاوی اطلاعات سودمند دربارهٔ شیوهٔ کشورداری، مناسبات حکومت و تشکیلات نهادهای اداری، اقتصادی، نظامی و فرهنگی ارائه می‌دهند. سیاست‌نامهٔ خواجه نظام‌الملک توسی، وزیر مقتدر عصر سلجوقی، یکی از برجسته‌ترین این آثار است.

ت) علاوه بر آن دورهٔ سامانیان، زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت و چندین اثر علمی و دینی به زبان فارسی تألیف یا ترجمه شد. ترجمه و تلخیص تاریخ طبری با عنوان تاریخ بلعمی و ترجمهٔ تفسیری طبری بر قرآن از آن جمله‌اند.

(تاریخ (۱) - درس ۱۵، ص ۱۳۹ / تاریخ (۲) - درس ۱ و ۹، ص ۱۰ و ۹۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) آثار ساختمانی و معماری از مهم‌ترین منابع و مراجع پژوهشی دربارهٔ گذشته‌های دور و نزدیک محسوب می‌شوند. این آثار، مورخان را در زمینهٔ فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌های دور کمک می‌کنند.

ب) تاریخ‌نگاری از دورهٔ تیموریان به بعد مرسوم شد. در این نوع تاریخ‌نگاری مؤلفان عموماً به اشارهٔ فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه، مورد توصیف، ثبت و ضبط قرار می‌دادند.

پ) تعیین فاصلهٔ زمانی و مکانی بین راوی و خبر جهت تعیین صحت خبر لازم است، سنجش گزارش‌ها براساس زمان و مکان یک رویداد، از عوامل بررسی گزارش‌ها و منابع تاریخی است.

ت) از برجسته‌ترین آثاری که به شیوهٔ تاریخ‌نگاری تحلیلی نوشته شده است، می‌توان به کتاب تجارب‌الامم اثر ابوعلی مسکویه - متوفی ۴۲۱ ق. - اشاره کرد.

(تاریخ (۲) - درس ۱ و ۲، ص ۲، ۶، ۱۴ و ۱۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۰۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت نادرست:

پ) حضرت رسول (ص)، حکم بن ابی العاص را به طائف تبعید کرده بود.
ت) مردم از مناطق مختلف کوفه، بصره و مصر برای اعتراض آمده بودند.
(تاریخ (۲) - درس ۵، ص ۴۳ و ۴۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

بررسی موارد نادرست:

الف) معاویه که با وعده حکومت شهرها و مناطق مختلف و بذل و بخشش فراوان از بیت المال، عده ای از سیاستمداران زیرک اما دنیاطلب مانند عمروعاص و مغیره بن شعبه را به خدمت گرفت.
ب) معاویه که خود را سیاستمداری اهل مدارا و مسالمت جو نشان می داد، انتقاد و اعتراض برخی از شیعیان مانند حجر بن عدی و عمرو بن حمق را تحمل نکرد و دستور به قتل آن ها را داد.
(تاریخ (۲) - درس ۶ و ۷، ص ۵۶، ۶۱، ۶۳ و ۷۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۸. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارت ها:

الف) دهقانان در سده های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی داشتند.
ب) بنیان گذاران برخی از سلسله های ایرانی مانند طاهریان و سامانیان، با فرمان خلیفه عباسی به حکومت رسیدند.
پ) یکی از مؤسسان حکومت آل بویه (احمد) با مشاهده اوضاع نابسامان خلافت، بغداد را تسخیر کرد، اما خلافتشان را از بین نبرد. امیران آل بویه بیش از یک قرن خلافت عباسی را تحت سلطه خود داشتند و عزل و نصب خلیفه به میل آل بویه انجام گرفت.
ت) در دوران حکومت های طاهریان، سامانیان و آل بویه فعالیت های اقتصادی رونق خوبی داشت.
(تاریخ (۲) - درس ۹، ص ۹۰ تا ۹۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۰۹. گزینه ۳ درست است.

بررسی موارد نادرست:

۱) در دوران صفویه شاه عباس موفق نشد اروپاییان را از خلیج فارس بیرون کند ولی از دوره قاجارها اروپاییان با تهدید ایران، افغانستان را از ایران جدا کردند.
۲) بنای کاخ خورشید مربوط به دوران افشاریه است. ولی بنای کاخ شمس العماره مربوط به دوره قاجاریه است و الهام گرفته از معماری اروپاییان است.
۴) مشهورترین مدارس اصفهان در زمان صفویه می توان به مدرسه چهارباغ (مادرشاه) و مدرسه شیخ لطف الله اشاره کرد و در زمان قاجار مدرسه مهم مروی و سپهسالار ساخته شد.
(تاریخ (۲) - درس ۱۳ و ۱۴ / تاریخ (۳) - درس ۳ و ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۰. گزینه ۲ درست است.

نوسان فعالیت های مطبوعاتی و توسعه و تنوع فراوان نشریات پس از قاجار و در دوره های بعد از آن اتفاق افتاد.
(تاریخ (۳) - درس ۱ و ۵، ص ۱۲، ۶۳ و ۶۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۱. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت های نادرست:

الف) بعد از اتحاد آلمان در نیمه دوم قرن ۱۹، امپراتوری آلمان به سرعت در مسیر پیشرفت و اقتدار گام نهاد.
ب) اتحاد مثلث شامل آلمان، ایتالیا و اتریش بود.
(تاریخ (۳) - درس ۵، ۶ و ۸، ص ۷۰، ۸۲ و ۱۰۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۲. گزینه ۲ درست است.

در قرارداد امتیاز داری به مدت ۶۰ سال امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به سرمایه‌دار انگلیسی به نام داری واگذار شد. دولت انگلستان در سال ۱۹۱۴ م. پس از آگاهی از ارزش صنایع عظیم نفت ایران و اهمیت آن برای نیروی دریایی خود، ۵۱ درصد از سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری کرد. (تاریخ (۳) - درس ۹، ص ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶ و ۱۱۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:
(الف) آیت‌الله طالقانی از چهره‌های فرهنگی بود.
(ت) آیت‌الله مطهری عضو سرشناس شورای انقلاب بود که توسط گروه فرقان به شهادت رسید.
(تاریخ (۳) - درس ۱۰ و ۱۱، ص ۱۳۳، ۱۳۴ و ۱۴۴؛ سطح دشواری: متوسط)

جغرافیا

۱۱۴. گزینه ۴ درست است.

(الف) توضیح البرز (ب) توضیح زاگرس (پ) توضیح تالش است.
توفان‌های گردوغبار از عواملی است که هم طبیعت و هم انسان در منطقه زاگرس در ایجاد و گسترش آن‌ها مؤثر است. (جغرافیا (۱) - درس ۳، ص ۲۶، ۲۷، ۲۸ و ۲۹؛ سطح دشواری: آسان)

۱۱۵. گزینه ۱ درست است.

عامل پرفشار جنب‌حاره‌ای در تابستان به داخل کشور پیشروی می‌کند و مانع ریزش بارش در دوره گرم سال در کشور می‌شود. (جغرافیا (۱) - درس ۵، ص ۳۸ / جغرافیا (۲) - درس ۳، ص ۲۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۶. گزینه ۲ درست است.

بررسی موارد نادرست:
صید و پرورش مروارید، وجود منابع عظیم نفت و گاز در بستر آن، مربوط به خلیج فارس است.
(جغرافیا (۱) - درس ۶، ص ۵۴، ۵۵ و ۵۶ / جغرافیا (۲) - درس ۱۱، ص ۱۵۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۷. گزینه ۴ درست است.

(الف) اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است.
(پ) تنوع آب‌وهوایی در ایران، موقعیت مساعدی را برای تولید انواع محصولات زراعی فراهم آورده است.
(ت) نوسانات آب‌وهوایی و بی‌ثباتی در قیمت محصولات از جمله مشکلات تولید زراعی در کشور است که باعث شده کشاورزان در تأمین برخی محصولات زراعی به واردات وابسته باشد.
(ب) روند رو به رشد صنایع تبدیلی و وجود نیروی انسانی متخصص و ماهر، باعث رشد بخش دامداری از اقتصاد کشور ما شده است.
(جغرافیا (۱) - درس ۱۰، ص ۹۵، ۹۶ و ۹۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۱۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:
(پ) معمولاً تعیین مرزهای دریایی بین کشورها با آن که کار آسانی نیست، برای تعیین مرز دریایی، ابتدا خط مبنا را معین می‌کنند. خط مبنا، پایین‌ترین حد جزر در دریاست.
(ت) در بخش‌هایی از زمین که امکان استفاده از پدیده‌های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود نداشته باشد، با استفاده از مختصات جغرافیایی (مدارها و نصف‌النهارها)، خط مرزی تعیین می‌شود.
(جغرافیا (۲) - درس ۲ و ۱۰، ص ۱۷، ۱۲۹، ۱۳۱ و ۱۳۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۱۹. گزینه ۲ درست است.

حکومت‌ها برای اداره آسان‌تر فضای جغرافیایی کشورها و ارائه خدمات مناسب به شهروندان، به مرزبندی سیاسی - اداری در داخل کشور می‌پردازند. میزان اختیارات واحدهای سیاسی درون کشور از نظر بودجه، تأمین منابع مالی و قوانین و... در کشورهای مختلف متفاوت است و به نوع نظام سیاسی آن‌ها بستگی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ملت، جمعیتی است که در قلمرو یک سرزمین مشخص مستقر شده‌اند و اشتراکات تاریخی، زبانی، مذهبی و اقتصادی و آرمان‌های مشترکی دارند.

(۳) هر کشوری برای اداره امور خود به نظام مدیریت نیاز دارد.

(۴) مرزها در روابط یک کشور با کشورهای همسایه تأثیرگذارند و می‌توانند عاملی برای ثبات و آرامش یا اختلاف و منازعه باشند. به همین دلیل، حساسیت زیادی نسبت به مرزها وجود دارد و نظارت و مراقبت ویژه‌ای بر آن‌ها اعمال می‌شود.

(جغرافیا (۲) - درس ۱۰، ص ۱۳۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۰. گزینه ۴ درست است.

اگر در اثر برخورد با آب‌های زیرزمینی، رطوبت و چسبندگی در دانه‌ها به وجود بیاید، فرسایش بادی کند و سپس متوقف می‌شود. در این صورت، چاله‌های بادی به‌وجود می‌آیند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) توضیح داده‌شده مربوط به کلوت‌ها است.

(۲) در تپه‌های ماسه‌ای، با وزش باد، ماسه‌های دامنه رو به باد به طرف بالا رانده می‌شوند.

(۳) گاهی باد مواد نرمی را که در زیر یا لبه تخته‌سنگ‌ها قرار گرفته‌اند، تخریب می‌کند و با خود می‌برد و بخش‌های سخت و مقاوم را باقی می‌گذارد.

(جغرافیا (۲) - درس ۴، ص ۴۷ و ۴۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۱. گزینه ۴ درست است.

پس از جابه‌جایی گسل و آزاد شدن انرژی آن به‌صورت زمین‌لرزه، از آن‌جا که صفحات پوسته زمین ثابت نیستند، تداوم حرکت موجب تجمیع دوباره انرژی می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا موجب چین‌خوردگی و شکستگی بالای سرزمین ایران شده است.

(۲) کمر بند میانی اقیانوس اطلس، جایی که پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال باز شدن و گسترش است.

(۳) کارشناسان شدت زمین‌لرزه را با بازدهی‌های میدانی از محل زمین‌لرزه و بزرگی آن را با دستگاه لرزه‌نگار اندازه‌گیری می‌کنند.

(جغرافیا (۳) - درس ۵، ص ۸۳ الی ۸۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۲. گزینه ۳ درست است.

ب) سرآغاز مطالعه و شناخت یک سکونتگاه روستایی و شهری مقر (مکان و موقعیت) آن است. مقر مکان اصلی و دقیق یک سکونتگاه و محل استقرار آن روی زمین است.

ت) دامنه نفوذ، یعنی بیشترین مسافتی که مردم منطقه برای دریافت کالا یا خدمات از آن سکونتگاه طی می‌کند.

(جغرافیا (۳) - درس ۱، ص ۱، ۲ و ۹؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۳. گزینه ۳ درست است.

- حمل‌ونقل ریلی برای مسافت‌های متوسط و نسبتاً طولانی مناسب است و هزینه احداث پایانه و ترمینال نیز در آن متوسط برآورده شده است.

- احداث فرودگاه‌ها و تجهیزات مربوط به آن و همچنین تولید و خرید هواپیما به سرمایه‌گذاری هنگفت نیاز دارد.

- حمل‌ونقل جاده‌ای نسبت به سایر شیوه‌ها قابلیت جابه‌جایی تعداد کمتری مسافر دارد و احداث پایانه‌ها هم در این شیوه کم‌هزینه‌تر است.

- در حمل‌ونقل هوایی امنیت بسیار زیادی وجود دارد و سوانح آن نسبت به تعداد پروازهای بسیار اندک است. با این حال کنترل ایمنی آن به دقت و مراقبت زیاد نیاز دارد. مصرف سوخت در حمل‌ونقل هوایی نسبت به سایر وسایل حمل‌ونقل بسیار بیشتر و سفر با آن گران‌تر است.

- در حمل‌ونقل دریایی هزینه احداث بندر و اسکله‌ها و تجهیزات بندر و همچنین ساخت یا خرید کشتی‌ها بسیار زیاد است، همچنین سرعت کشتی نسبت به سایر وسایل حمل‌ونقل کم است.

(جغرافیا (۳) - درس ۳، ص ۴۵، ۴۸، ۵۲ و ۵۵؛ سطح دشواری: تحلیلی و بسیار دشوار)

۱۲۴. گزینه ۳ درست است.

عوامل مؤثر در ایجاد زمین لغزش‌ها:

- (۱) بارش سنگین: بارش‌هایی که شدت آن‌ها کمتر، اما مدت آن‌ها بیشتر است.
 - (۲) ذوب برف: ذوب تدریجی برف امکان نفوذ بیشتری را فراهم می‌کند.
 - (۳) زمین لرزه
 - (۴) فوران آتش فشان
 - (۵) فعالیت‌های انسانی روی دامنه‌ها
 - (۶) زیربری رودخانه‌ها
- (جغرافیا (۳) - درس ۵، ص ۹۴ و ۹۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۲۵. گزینه ۴ درست است.

حدود ۱۰ درصد از سطوح کشاورزی کشور بارندگی بیش از ۵۰۰ میلی‌متر در سال دارند و به آبیاری نیاز ندارند.
(جغرافیا (۳) - درس ۶، ص ۱۰۸؛ سطح دشواری: متوسط)

منطق و فلسفه

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

آدمی با بررسی قواعد منطق و به کار بستن آن می‌تواند اندیشه خود را بارور نماید و در برابر خطاهای ذهن ایستادگی کند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) عمل ذهنی یعنی کشف مجهول به وسیله معلوم را می‌توان فرآیند اندیشیدن دانست که شامل تعریف و استدلال می‌شود.
(رد گزینه ۱)
- (۲) آدمی برای مصون ماندن از خطا و رسیدن به حقیقت نیازمند آن است که به کشف اصول و قواعد منطق بپردازد.
- (۳) الزام رسیدن به حقیقت وابسته بودن به منطق نیست.
(منطق - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۲۷. گزینه ۳ درست است.

بین مصادیق دو مفهوم «دانشگاه» و «مکان تولید علم»، رابطه عموم و خصوص من وجه برقرار است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) بین مصادیق مفاهیم «حیوان»، «جنگل» و «زیست‌بانان» رابطه تباین برقرار است.
- (۲) بین مصادیق دو مفهوم «هوای آلوده» و «جسم» رابطه عموم و خصوص مطلق وجود دارد.
- (۴) بین مصادیق دو مفهوم «شاعران»، «کانون» و «اشعار» رابطه تباین برقرار است.
(منطق - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۸. گزینه ۴ درست است.

حکم در استدلال تمثیلی احتمالی است، هرچند که شباهت بیشتر باشد، می‌تواند استقرای تمثیلی را قوی‌تر سازد؛ اما حکم هیچ‌گاه قطعی نیست. در استدلال استقرای تعمیمی نیز حکم نمی‌تواند قطعی باشد؛ زیرا از امر جزئی حکم کلی صادر می‌نماید و آن را به دیگر امور تعمیم می‌دهد.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) حکم در استدلال استقرایی کلی است و در استدلال استقرایی تمثیلی حکم جزئی است.
- (۲) باید دانست که استقرای تعمیمی مبنای اعتماد در علوم تجربی است و بسیاری از حکم‌های یقینی تجربی یا حسی بر مبنای اعتماد به آن صادر شده است.
- (۳) استدلال تمثیل سبب می‌شود در ذهن دانشمندان فرضیه‌ای شکل گیرد. چنان‌که پاستور چون متوجه شد که تخمیر مشروبات الکلی به سبب موجودات ریزجانداز است، به این فرض رسید که ممکن است علت بیماری‌های عفونی نیز ذرات ریزجانداز باشند.
(منطق - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۲۹. گزینه ۴ درست است.

در قضیه کلی محمول می‌بایست بر تک‌تک مصادیق موضوع حمل شود. به‌عنوان مثال وقتی می‌گوییم انسان ناطق است، ناطق بر همه انسان‌ها قابل حمل است. در قضیه «بازیکنان فوتبال تیم «الف» یازده نفراند»؛ یازده نفر که محمول است، بر مجموع بازیکنان تیم «الف» قابل حمل است نه بر تک‌تک آن‌ها، بنابراین قضیه شخصی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در قضیه «مهاجمان نابودکننده سرزمین ایران بودند»، مصادیق مهاجمان متعدد و نامشخص است و از سوی نابودکننده سرزمین ایران را می‌توان به کلیه مهاجمان نسبت داد.

(۲) در قضیه «مدیر مدرسه، حمید را به دفتر مدرسه فراخواند»، مصداق مدیر مدرسه نامشخص است و از سوی فراخوانده شدن حمید به دفتر مدرسه می‌تواند به تک‌تک مدیران مدرسه نسبت داده شود.

(۳) در قضیه «وزیران ایرانی احیاکننده فرهنگ ایران در دوره عباسیان بودند»، احیاکننده فرهنگ ایران در دوره عباسیان را می‌توان به کلیه وزیران ایران نسبت داد، ضمن آنکه مصادیق وزیران ایرانی متعدد است.

(منطق - درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۰. گزینه ۲ درست است.

اگر قضیه «هیچ غیرالف غیرپ نیست». نادرست باشد، نقیض آن یعنی «بعضی غیرپ غیرالف است» درست است؛ پس عکس مستوی آن یعنی «بعضی غیرالف غیرپ است» درست است. بین دو قضیه «هیچ غیرالف غیرپ نیست» و «هر غیرالف غیرپ است» رابطه تضاد وجود دارد و در تضاد وقتی یک طرف نادرست است، مشخص نیست طرف دیگر درست است یا نادرست. در تضاد نادرستی دو قضیه ممکن است.

(منطق - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

بعضی الف ب است

هیچ ب پ نیست.

نتیجه‌اش می‌شود «بعضی الف پ نیست» که هر سه شرط قیاس معتبر را دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) بعضی الف ب است با گزینه ۲ نمی‌تواند یک قیاس معتبر را بسازد زیرا حد وسط آن که «ب» باشد در هر دو مقدمه علامت منفی دارد. (در ضمن دو مقدمه جزئی یک قیاس معتبر را نمی‌سازند.)

(۳) بعضی الف ب است با گزینه ۳ نمی‌تواند یک قیاس معتبر را بسازد؛ زیرا فاقد شرط سوم‌اند.

(۴) بعضی الف ب است با هر ب پ است اگر چه یک قیاس معتبر را می‌سازند ولی نتیجه آن می‌شود بعضی الف پ است که با صورت مسئله ما هماهنگی ندارد.

(منطق - درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۲. گزینه ۳ درست است.

فلسفه در آغاز به معنای دوستدار دانایی بود و سپس به معنای مطلق دانش‌ها به کار رفت و سرانجام به معنای دانش خاص یا متافیزیک مطرح گردید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فلسفه علم به احوال موجودات است. صرفاً از آن جهت که هستند نه آنکه چه چیزی هستند. بررسی ویژگی‌ها و خصوصیات موجودات در سایر علوم مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

(۲) از همان آغازین روزهای حیات بشری و در تمدن‌های مختلف انسان اهمیت پرش‌های فلسفی را دریافت و کوشید برای آن‌ها پاسخ‌های خردمندانه بیابد.

(۴) موضوع فلسفه وجود است و از این نظر با سایر علوم متفاوت است، اما روش آن استدلالی و عقلی است و دیگر علوم مانند ریاضی از این روش استفاده می‌نمایند.

(فلسفه (۱) - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۳. گزینه ۴ درست است.

انسان وقتی با حقیقتی روبه‌رو می‌شود، با توجه به فلسفه تعلیم و تربیت می‌کوشد دیگران را نیز از آن آگاه سازد. بنابراین نمی‌توان ادعا کرد انسان مسئولیتی دربارهٔ دیگران ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) فیلسوف پیوسته می‌کوشد که به حقیقت دست یابد، چرا که رسالت اصلی فلسفه رسانیدن انسان به حقیقت است. بنابراین فردی که در تمثیل غار زنجیرها را می‌گسلد، دریافته است که حقیقت چیزی نیست که او مشاهده می‌کند. او دریافته است حقیقتی چیزی فراتر از مشاهدات حسی انسان است.

(۲) اما انسان‌های در زنجیر سایه‌ها را حقیقی پنداشته‌اند و بر همین برداشت خود از زندگی قانع گشته‌اند.

(۳) اما روبه‌رو شدن با این مسئله دشوار است؛ زیرا انسان به سایه‌ها (باورها و اعتقادات خود) دلخوش است و از روبه‌رو شدن با حقیقت بیمناک است. چرا که می‌ترسد از حریم امن خود بیرون آید و آسایش ظاهری خود را بر هم زند.

(فلسفه (۱) - درس ۳؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۴. گزینه ۴ درست است.

هدف سقراط رسیدن به تعریفی درست و کلی از یک چیز و دستیابی به حقیقت بود؛ نه آنکه بخواهد بطلان اندیشه‌های دیگری را به رخ کشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱ و ۲) سقراط خود را موظف به آن می‌دانست که مردم را نسبت به نادانی‌شان آگاه سازد از این رو به تعلیم و تربیت و گفت‌وگو با مردمان برخاست و باور داشت «جادهٔ آتن را جز برای گفت‌وگو نساخته‌اند»

(۳) سقراط زندگی را دوست داشت، اما نه به هر قیمتی. از این رو تلاش خود را کرد تا محاکمه‌کنندگان را متقاعد کند که جرمی متوجه او نیست؛ اما هنگامی که نتوانست و محکوم به مرگ شد به آنان یادآور شد که خود را بدنام می‌کنند؛ بنابراین در شرایطی که نکو زیستن را ناممکن دید از مرگ استقبال کرد؛ اما باور داشت اسیران بدی زیانی بیشتر از اسیران به مرگ متحمل می‌شوند و به روح و روان خود آسیبی فزون‌تر وارد می‌سازند. (رد گزینه ۳)

(فلسفه (۱) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۵. گزینه ۲ درست است.

اگر چوبی را در آب فرو کنیم، خمیده‌تر می‌شود، درحالی‌که واقعاً این گونه نیست، این نکته را از طریق حواس نمی‌توانیم دریابیم چراکه اگر این گونه بود باید چوب واقعاً خمیده می‌بود درحالی‌که واقعیت چیزی دیگری است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) از آنجا که امکان خطا در باورهای ما هست، شاید روزی به حقیقتی دست یابیم که باورهای پیشین ما را زیر سؤال برد و بطلان آن‌ها را برایمان آشکار سازد.

(۳) شناخت حسی اگرچه خطا می‌کند، اما ما بر پایهٔ آن زندگی می‌کنیم و چاره‌ای غیر از آن نداریم. با حواس درک می‌کنیم که چیزی سخت یا نرم است، ترش یا شیرین است، زشت یا زیباست و...

(۴) شناخت بشری از حواس آغاز می‌شود و پایه‌ای برای دیگر شناخت‌ها می‌شود.

(فلسفه (۱) - درس ۶ و ۷؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۳۶. گزینه ۲ درست است.

شکاک مطلق نمی‌تواند به لحاظ علمی نگرش خود را جدی بگیرد و التزام به پیامدهای علمی این نگرش تقریباً غیرممکن است. بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) کسی که باور دارد هیچ چیز را نمی‌توان شناخت به این حقیقت رسیده است و بنابراین دچار خودتناقضی است.

(۳) شکاک مطلق برخلاف اندیشه‌اش رفتار می‌کند، به‌عنوان مثال هیچ حقیقتی را نمی‌پذیرد؛ اما چون گرسنه یا تشنه می‌شود در پی نان و آب برمی‌آید.

(۴) تردید در برخی از حیطه‌های معرفتی به معنای شکاکیت مطلق نیست و امری امکانی است. به‌عنوان مثال ممکن است کسی شناخت شهودی را نپذیرد.

(فلسفه (۱) - درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۷. گزینه ۴ درست است.

از دیدگاه تجربه‌گرایان نظام فلسفی که واجد یقین مطلق باشد و معلوماتی برای رسیدن به واقعیت فراهم آورد، خیال و گمانی بیش نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در دیدگاه تجربه‌گرایان توجه به عقل مورد غفلت واقع شده است.

(۲) آگوست کنت، به‌عنوان پایه‌گذار جریان پوزیتیویسم، باور داشت فیلسوفان گذشته با پیروی از ارسطو و تکیه بر استدلال‌های عقلی سبب شده‌اند، علوم تجربی در خرافات گرفتار باشد.

(۳) گسترش روش تجربی در علوم نیز تقویت و تأیید این مسئله را داشت که همه معرفت‌های ما مبتنی بر ادراک و آشنایی مستقیم ما بر مشاهدات درونی و بیرونی است.

(فلسفه (۱) - درس ۸؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۳۸. گزینه ۴ درست است.

به این دلیل که بسیاری از ماهیات هنوز موجود نشدند، ماهیات در وجود اشتراک ندارند.

در کتاب فلسفه دوازدهم برای اثبات مغایرت وجود و ماهیت، چهار قدم بیان شده است که می‌توانند به‌عنوان مبنای اصل مغایرت وجود و ماهیت شناخته می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱ و ۲) قدم نخست: اصل واقعیت مستقل از ذهن یعنی ما انسان‌ها می‌دانیم که اشیا و موجوداتی پیرامون ما وجود دارند و می‌توانیم به آن‌ها علم پیدا کنیم.

(۳) قدم دوم: انسان در هر چیزی که مشاهده می‌کند، دو جنبه می‌یابد: «موجود بودن» و «چیستی داشتن» وجود، وجه مشترک موجودات است و ماهیت، وجه اختصاصی آن‌هاست.

(فلسفه (۲) - درس ۱؛ سطح دشواری: آسان)

۱۳۹. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) منظور از ماهیات موجود، ماهیاتی هستند که به وجود آمده‌اند و وجودشان ضروری شده است، لذا واجب‌الوجود گردیده‌اند که این ضرورت به واسطه غیر یا علت بوده و در تقسیم‌بندی واجب‌الوجود به بالذات و بالغير، واجب‌الوجود بالغير می‌باشند. لذا سلب ضرورت از آن‌ها ممتنع است و رابطه موضوع با محمول ضروری می‌باشد.

(۲) ماهیات موجود هرچند از ناحیه ذاتشان ممکن‌الوجود بالذات هستند؛ اما از آن جهت که وجود برایشان ضروری شده است از حالت امکانی خارج شده‌اند و واجب‌الوجود بالغير شده‌اند. لذا دیگر ممکن‌الوجود نیستند. با این توضیح سلب محمول از موضوع ضرورت دارد و رابطه بین موضوع و محمول رابطه امتناعی است.

(۳) برخی از ماهیات معدوم، ممکن‌الوجود بالذات هستند و برخی از آن‌ها مانند شریک خداوند، ممتنع بالذات هستند. لذا سلب محمول از موضوع ضرورت ندارد؛ لذا رابطه بین موضوع و محمول رابطه امکانی است.

(۴) با توجه به توضیح گزینه «۳» قید با آمدن قید همه، گزاره نادرست خواهد بود؛ زیرا بسیاری از ماهیات ممکن‌الوجود بالذات و بسیاری واجب‌الوجود بالغير هستند؛ لذا سلب محمول از موضوع ضرورت دارد و رابطه امتناعی است.

(فلسفه (۲) - درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۰. گزینه ۲ درست است.

برنامه‌ریزی برای سلامت جسمانی، می‌تواند شامل رژیم غذایی سالم، ورزش و ... که به تناسب اینکه این عوامل مناسب با سلامت جسمی است، انجام می‌شود. لذا دربردارنده اصل سنخیت است.

مراجعه بیمار به پزشک، به فراخور آن است که پزشک مطلع از بیماری است و اوست که می‌تواند درمان را تجویز کند؛ لذا به مهندس و دیگر مشاغل مراجعه نمی‌کند، لذا به اصل سنخیت اشاره دارد.

پیشگیری از بیماری، به این علت است که علت بیماری (مانند ویروس) به وجود آید، بیماری نیز به وجود خواهد آمد که به اصل وجوب‌بخشی علت به معلول اشاره دارد. لذا ترتیب اصول به‌صورت (سنخیت - سنخیت - وجوب‌بخشی علت به معلول) (گزینه ۲)

(فلسفه (۲) - درس ۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۱. گزینه ۳ درست است.

شخصی که علت تامه را به درستی شناسایی کرده، اصل علیت و اصل سنخیت و وجوب بخشی علت به معلول را باور دارد؛ اما احتمال گرفتار شدن به معنای سوم اتفاق (نفی غایت و هدف) و معنای چهارم اتفاق (پیش‌بینی ناپذیری پدیده‌ها) را دارد. شخصی که علت ناقصه را علت تامه شناسایی کرده، اصل سنخیت را قبول دارد، اما امکان گرفتار شدن به معنای اول و سوم و چهارم را دارد. در گرفتار شدن او به معنای اول کتاب در صفحه ۲۴ بیان شده که برخی از مردم که از تمام اجزای یک علت آگاه نیستند، گاهی فکر می‌کنند که در برخی موارد، در عین وجود علت، معلول آن پدید نیامده است و بر این اساس، می‌پندارند، میان علت و معلول، رابطه ضروری وجود ندارد. (معنای اول اتفاق)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) معنای دوم اتفاق (نفی سنخیت) (نادرست است) - معنای چهارم (پیش‌بینی ناپذیری) (درست است) (گزینه نادرست)
- ۲) معنای چهارم اتفاق (درست) - معنای دوم (نادرست)
- ۳) معنای سوم اتفاق (درست) - معنای اول (درست)
- ۴) معنای اول اتفاق (نادرست) - معنای سوم اتفاق (درست)
- (فلسفه (۲) - درس ۴؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۲. گزینه ۴ درست است.

دکارت علی‌رغم پذیرش ماوراء طبیعت، خداوند، نفس مجرد، اعتقادی به عالم عقول به عنوان یک عالم برتر و متعالی نداشت و صرفاً عقل را همان دستگاه تفکر و استدلال می‌دانست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) نحوه علم و ادراک حقایق در عقول (عقل به معنای موجود برتر و مجرد) از طریق شهود حقایق است و نه از راه استدلال.
- ۲) عقول به معنای موجوداتی برتر و متعالی واسطه فیض خداوند به عوالم هستند و نه عقل به معنای ابزار شناخت.
- ۳) در دوره حاکمیت کلیسا، برابر استدلال‌های عقلی مقاومت می‌کردند و آن را حتی امری شیاطینی و موجب تضعیف ایمان می‌دانستند؛ اما این امر به منزله آن نیست که آن‌ها این معنای رایج عقل، یعنی دستگاه تفکر و استدلال را نپذیرند.
- (فلسفه (۲) - درس ۷؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) کانت می‌گوید: کاری اخلاقی است که اگر برای خود می‌پسندد، برای دیگران هم بپسندد؛ یعنی دوست دارد که دیگران هم آن را انجام دهند. (سازگار با اندیشه کانت: رد گزینه)
- ۲) رعایت اخلاق از نظر کانت زمانی معنادار است که انسان صاحب اختیار و اراده باشد؛ لذا دروغ از روی اجبار در چارچوب اخلاق معنا ندارد و نمی‌توان آن را یک فعل ضد اخلاقی دانست. (سازگار با اندیشه کانت: رد گزینه)
- ۳) کانت مسئولیت‌پذیری را زمانی معنادار می‌داند که انسان صاحب اختیار باشد، لذا پدر و مادری که از آن‌ها اختیار سلب شود، مسئولیت‌پذیری برایشان بی‌معنا است. (ناسازگار با اندیشه کانت: پاسخ سوال)
- ۴) کانت پشتوانه مسئولیت‌پذیری، اختیار و اراده را قبول خداوند می‌داند. (سازگار با اندیشه کانت: رد گزینه)
- (فلسفه (۲) - درس ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۴. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) ابن‌سینا معتقد است که خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزای آن چنان ترکیب و تألیف شده‌اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن را تحقق می‌بخشد. (پاسخ سوال)
- ۲) ابن‌سینا بر این باور است که وقایع ویرانگر طبیعی همچون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می‌کنند، لذا آتش‌سوزی را امری شر محسوب نمی‌نماید.
- ۳) باور ابن‌سینا این است که با نگاه کردن به بخش کوچکی از جهان طبیعت، نمی‌توان درباره آن داوری کلی کرد و باید نگاهی کلی و کلان به جهان داشته باشیم.

۴) به نظر ابن سینا، تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آن‌ها می‌رساند، لذا صرف مطالعه در طبیعت نمی‌تواند فرد را به باطن برساند و باید این مطالعه را با توجه به خداوند انجام دهد.

(فلسفه (۲) - درس ۱۰؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۵. گزینه ۳ درست است.

ملاصدرا به اصالت وجود معتقد است و اصالت وجود، یکی از مهم‌ترین مبانی فکری صدرا، است. او معتقد است که واقعیت خارجی، ماب‌ازاء و مصداق وجود است؛ پس وجود اصالت دارد، نه ماهیت. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) این نظر اصالت ماهیت‌هایی است که مصداق ماهیت، امری واقعی و خارجی است. (رد گزینه)

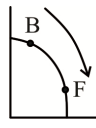
۲) این مطلب نیز که ذهن ماهیت‌های متفاوت را در جهان می‌بیند و از آن‌ها مفهوم وجود را برداشت می‌کند، به این معنا است که وجود انتزاعی و ذهنی و اعتباری است و ماهیت امری اصیل است که با نگاه صدرا متفاوت است. (رد گزینه)

۴) واقعیت خارجی را ماهیات معرفی می‌کند که با نگاه صدرا که اصالت وجودی است، اختلاف دارد. (رد گزینه)

اقتصاد

۱۴۶. گزینه ۲ درست است.

الف) تولید ایشان در آبان‌ماه در نقطه **B** می‌باشد و اگر بخواهد برای دی‌ماه در نقطه **F** تولید کند، باید در ازای به دست آوردن ۱۰۰ عدد سرویس خواب بیشتر، از تولید ۳۰۰ عدد سرویس مبلمان صرف نظر کنند (هزینه فرصت)

نکته: هرگاه حرکت نقاط تولید از چپ به راست باشد () میزان تولید محصول محور عمودی کاسته شده و تولید محصول محور افقی افزایش می‌یابد و هزینه فرصت با محاسبه محصول کاهش یافته به دست می‌آید.

ب) از آنجایی که در صورت سؤال بیان شده است که تولید مبلمان باید بیشتر از سرویس خواب باشد، اما تولید سرویس خواب متوقف نشود، نقطه **C** بهترین انتخاب است؛ زیرا در نقطه **A** فقط محصول مبلمان تولید می‌شود، اما در نقطه **C** هر دو محصول تولید می‌شوند.

پ) تولید در نقطه **E** در زیر منحنی مرز امکانات قرار دارد که نشان‌دهنده این است که از تمامی منابع و ظرفیت‌های تولیدی به‌درستی استفاده نشده است که به این وضعیت، «ناکارایی» گفته می‌شود.

(درس ۴؛ سطح دشواری: آسان)

۱۴۷. گزینه ۴ درست است.

برای محاسبه تولید ناخالص داخلی (GDP) باید ارزش تولید تمامی کالاها و خدمات نهایی ارائه‌شده توسط افراد مقیم جامعه موردنظر در طول یکسال را محاسبه نماییم.

نکته:

۱- تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند، در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود.

۲- تمامی ارزش تولیدات باید **سالانه** محاسبه شوند.

۳- در تولید **ناخالص**، هزینه استهلاک محاسبه نمی‌شود.

پوشاک + ماشین‌آلات + مواد غذایی + تولید خارجیان مقیم + خدمات + صنعت = تولید ناخالص داخلی

$$\text{میلیارد ریال } 406 = (15 \times 4) + 38 + 44 + (32 \times 2) + \left(\frac{1}{3} \times 150\right) \times 150 = \text{تولید ناخالص داخلی}$$

$$\text{ریال } 20,300 = \frac{406,000,000,000}{20,000,000} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت کشور}} = \text{تولید ناخالص داخلی سرانه}$$

(درس ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۴۸. گزینه ۴ درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) راه‌های تأمین مالی دولت: ۱- مالیات، ۲- فروش دارایی‌های ملی ۳- ایجاد بدهی
(پ) تعریف ارائه‌شده مربوط به مقاوم‌سازی اقتصاد است، نه استقلال اقتصادی. وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان با نام استقلال اقتصادی شناخت.

(ت) با استفاده از سال پایه در محاسبه تولید کل، تولید واقعی به دست می‌آید نه تولید اسمی.
(درس ۶؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۴۹. گزینه ۱ درست است.

عرضه‌کنندگان ← نیروی کار (B): با افزایش دستمزد، مقدار آن بیشتر می‌شود.
الف) در بازار نیروی کار } تقاضاکنندگان ← کارفرمایان (A): با افزایش دستمزد، مقدار آن کمتر می‌شود.

(ب) تعادل زمانی به وجود می‌آید که میزان عرضه و تقاضا باهم برابر باشد. در سطح دستمزد ۴,۰۰۰ چنین اتفاقی رخ داده است.
(پ) هرچه دستمزد و قیمت بالاتر برود، عرضه نیروی کار افزایش پیدا می‌کند و البته تقاضاکنندگان کاهش پیدا می‌کند.
افزایش دستمزد $\uparrow$ = افزایش عرضه نیروی کار $\uparrow$ = کاهش تقاضا برای نیروی کار $\downarrow$ = فزونی عرضه بر تقاضا و افزایش بیکاری
کاهش دستمزد $\downarrow$ = کاهش عرضه نیروی کار $\downarrow$ = افزایش تقاضا برای نیروی کار $\uparrow$ = فزونی تقاضا بر عرضه و بروز پدیده کمبود نیروی کار و احتمالاً افزایش جمعیت غیرفعال
نکته: برای درک بهتر شرایط، تحلیل انجام شده با فرض عدم تغییر در وضعیت اقتصاد انجام شده است.
(درس ۸؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۰. گزینه ۳ درست است.

(الف) مهم‌ترین دلیل برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی $\Leftarrow$ نظارت به تغییرات تولید در طول زمان
(ب) افول نهادهای تربیتی و آموزشی $\Leftarrow$ دوره قاجار
(پ) زمانی که در جامعه، تولید کاهش و بیکاری افزایش پیدا کند $\Leftarrow$ یعنی جامعه دچار رکود شده است که باید از سیاست پولی انبساطی استفاده کرد.
نکته: سیاست پولی انقباضی زمانی توسط دولت اجرا می‌شود که جامعه دچار تورم شده باشد.
(ت) زمانی کشوری می‌تواند به وضعیت استقلال اقتصادی نزدیک شود که:
۱- راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند.
۲- از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد.
۳- با خلق مزیت‌های جدید، امکان تأمین برخی کالاهای اساسی را در داخل فراهم نماید.
۴- به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجه بیشتری داشته باشد.
(درس ۹، ۱۰، ۱۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۱. گزینه ۳ درست است.

قسمت اول:

$$\text{تومان } ۵۰۰,۰۰۰ = \frac{\text{کل دارایی شرکت}}{\text{تعداد کل سهام شرکت}} = \frac{۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۲۴۰,۰۰۰}$$

$$\text{تومان } ۱,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳,۶۰۰ \times ۵۰۰,۰۰۰ = \text{میزان سرمایه‌گذاری خانم ملک}$$

قسمت دوم:

$$\text{درصد } ۱/۵ = \frac{۳,۶۰۰}{۲۴۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \text{مالکیت نسبی خانم ملک}$$

$$\text{تومان } ۱۰,۵۰۰,۰۰۰ = \frac{۱/۵}{۱۰۰} \times ۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{سهام خانم ملک از سود سالانه شرکت}$$

$$\text{تومان } ۳۰۰,۰۰۰ = \frac{۱,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰}{۳,۶۰۰} = \text{مبلغ ثانویه یا بازاری سهام شرکت}$$

قسمت سوم:

(درس ۲؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۲. گزینه ۲ درست است.

$$\text{تومان } ۲۰,۰۰۰ = \underbrace{\left(۴۵,۰۰۰ \times \frac{۱}{۱۰۰}\right)}_{۴۵,۰۰۰} - \underbrace{\left(۶۵,۰۰۰ \times \frac{۱}{۱۰۰}\right)}_{۶۵,۰۰۰} = \text{مالیات بر ارزش افزوده خالص تولیدی پوشاک}$$

[پرداختی به دولت]

مالیات بر ارزش افزوده مرحله آخر = مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده

$$\Rightarrow ۹۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱}{۱۰۰} = ۹۰,۰۰۰ \text{ تومان}$$

$$\text{تومان } ۲۲,۵۰۰ = ۲۲۵,۰۰۰ \times \frac{۱}{۱۰۰} \Rightarrow \text{مالیات بر ارزش افزوده مرحله اول} = \text{اعتبار مالیاتی مرحله دوم}$$

$$\text{تومان } ۴۹۵,۰۰۰ = ۴۵,۰۰۰ + \underbrace{\left(\frac{۱}{۱۰۰} \times ۴۵,۰۰۰\right)}_{۴۵,۰۰۰} \Rightarrow \text{قیمت فروش پارچه با مالیات بر ارزش افزوده}$$

(درس ۶؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۳. گزینه ۳ درست است.

مورد اول: مهندس حسن پور، از یک سو فرصت‌های کسب و کار را زودتر از سایرین تشخیص داده (تیزبین) از سوی دیگر سرمایه‌گذاری هنگفتی در صنعت برق نموده و پس‌انداز خود را وارد کسب و کارش کرده است (ریسک‌پذیر).

مورد دوم: خانم صفری دارای ویژگی «یادگیرنده» است و سعی می‌کند از مشتریان خود، نقاط ضعف مجموعه رستوران‌های خود را بیاموزد.

مورد سوم: آقای حشمتی هم با توجه به تحقیقاتی که قبلاً انجام داده به آینده کسب و کار تازه خود علی‌رغم کم‌تجربه بودن «خوش‌بین» است و هم با روحیه بالا (پرانگیزه) و اشتیاق کار خود را ادامه می‌دهد.

مورد چهارم: روش جدید آبیاری دکتر نوری، نشان‌دهنده «نوآور» بودن او است.

(درس ۱؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۴. گزینه ۱ درست است.

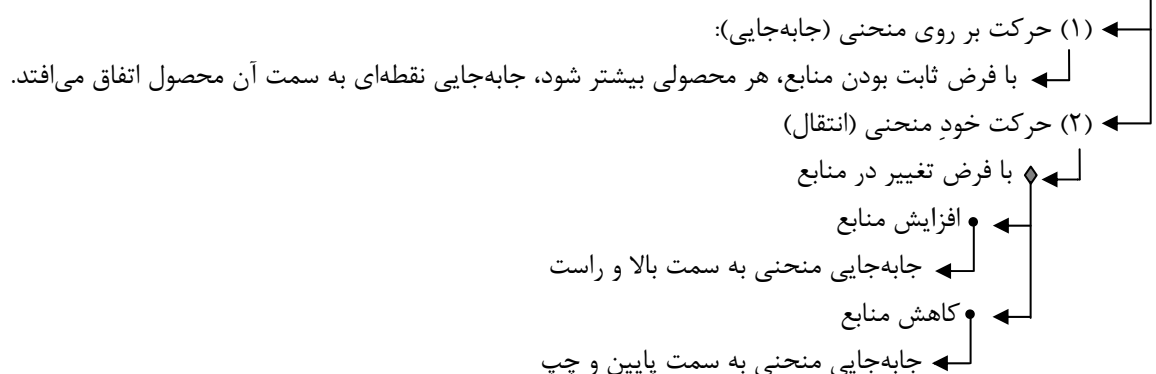
بررسی عبارت نادرست:

عبارت چهارم: انحصار طبیعی و قانونی مشروط به مواظبت و مقررات‌گذاری صحیح می‌تواند برای مصرف‌کنندگان سودمند باشد.

(درس ۲ تا ۵؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۵. گزینه ۴ درست است.

انواع حرکت در منحنی مرز امکانات تولید

در متن سؤال قید شده که کارخانه لبنیات از دستگاه‌های جدید استفاده کرده است؛ بنابراین با افزایش منابع، باید خود منحنی مرز امکانات تولید کارخانه انتقال یابد و در نتیجه، گزینه (۱) و (۳) نادرست است. از سوی دیگر، چون دستگاه‌های جدید فقط ظرفیت تولید انواع ماست را افزایش داده، گزینه ۲ نادرست است و جواب گزینه (۴) خواهد بود.

(درس ۴؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۶. گزینه ۳ درست است.

مورد اول: در روزها و ماههای پایانی ۱۴۰۳، شاهد افزایش قیمت طلا و ارز بودیم ولی پیش‌بینی غالب این بود که این روند صعودی قیمت‌ها ادامه خواهد داشت و حتی تشدید خواهد شد. به این عامل تأثیرگذار بر رفتار مصرف‌کنندگان، انتظار تورمی نیز گفته می‌شود.

مورد دوم: یکی از عوامل اثرگذار بر رفتار مصرف‌کنندگان، سلیقه است که تحت تأثیر تبلیغات و موج‌های مختلف تغییر می‌کند. به نظر می‌رسد علت رواج یافتن ورزش تنیس در بین مردم تهران، مد شدن و شکل‌گیری سلیقه جدید بین آن‌ها است.

(درس ۵؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۷. گزینه ۱ درست است.

(قیمت سال دوم $\times$ مقدار تولید برنج در سال دوم) + (قیمت سال دوم $\times$ مقدار تولید گندم در سال دوم) = تولید ناخالص داخلی اسمی سال دوم (الف)

$$6,350,000 = (1,100 \times 2,500) + (600 \times X)$$

$$6,350,000 = 2,750,000 + 600X$$

$$600X = 6,350,000 - 2,750,000 \Rightarrow X = \frac{3,600,000}{600} = 6,000 \text{ دلار}$$

(قیمت سال اول $\times$ مقدار تولید برنج سال اول) + (قیمت سال اول $\times$ مقدار تولید گندم سال اول) = تولید ناخالص داخلی سال اول (ب)

$$1000 \times 2100 + (480 \times 5000) = 2,100,000 + 2,400,000$$

$$\text{تولید ناخالص داخلی سال اول} = 4,500,000 \text{ دلار}$$

$$\text{GDP سال پایه} + \left(\text{GDP سال پایه} \times \frac{18}{100} \right) = \text{GDP واقعی سال دوم}$$

$$\text{GDP واقعی سال دوم} = 4,500,000 + \left(4,500,000 \times \frac{18}{100} \right)$$

$$\text{GDP واقعی سال دوم} = 4,500,000 + 810,000 = 5,310,000 \text{ دلار}$$

(درس ۱۱؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۵۸. گزینه ۳ درست است.

موارد خواسته‌شده در خرید مقایسه‌ای (به ترتیب):

الف: تعریف مسئله ب: مواردی که می‌توان مشکل را حل کرد.

پ: تعیین معیارها ت: سنجش گزینه‌ها براساس معیارها

(درس ۱۳؛ سطح دشواری: متوسط)

۱۵۹. گزینه ۴ درست است.

قیمت هر محصول $\times$ تعداد محصول = درآمد سالانه

$$\text{تومان درآمد سالانه} = 200,000 \times 325,000 = 65,000,000,000$$

محاسبه سالانه هزینه‌های آشکار:

$$\text{تومان دستمزد سالانه کارگران} = 12,000,000 \times 5 \times 12 = 720,000,000$$

$$\text{تومان هزینه استهلاک سالانه} = 720,000,000 \times \frac{30}{100} = 216,000,000$$

$$\text{تومان هزینه جاری سالانه} = 8,000,000 \times 12 = 96,000,000$$

$$\text{تومان مجموع هزینه‌های آشکار} = 720 + 216 + 96 = 1,032,000,000$$

محاسبه هزینه پنهان:

$$\text{تومان هزینه فرصت} = 65,000,000,000 \times \frac{15}{100} = 9,750,000,000$$

$$1,032,000,000 - 9,750,000,000 = 65,000,000,000 - 9,750,000,000 = 55,250,000,000$$

$$\text{تومان سود حسابداری} = 63,118,000,000$$

$$63,118,000,000 - 55,250,000,000 = 7,868,000,000$$

$$\text{تومان سود اقتصادی} = 7,868,000,000$$

(درس ۱، ۳؛ سطح دشواری: دشوار)

۱۶۰. گزینه ۲ درست است.

الف) مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت:

- پول به راحتی در دسترس است و می‌توان بدون هیچ جریمه‌ای هر زمان که نیاز باشد، از آن برداشت نمود.
 - نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با افزایش نرخ سود عمومی بانک‌ها افزایش یابد.
 - می‌توان با مقدار خیلی کمی پول، این حساب‌ها را باز نمود.
 - می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.
 - گزینه (۳) به دلیل نادرست بودن عبارت، حذف می‌شود.
- ب) در این قسمت فقط گزینه (۴) درست است و بقیه گزینه‌ها نادرست هستند؛ بنابراین این گزینه حذف می‌گردد.
- بررسی گزینه‌های نادرست:

- (۱) سود سپرده‌گذاری در سهام قطعی نیست.
 - (۲) زمان طولانی‌تر سرمایه‌گذاری دلیلی برای کسب سود بیشتر نیست.
 - (۳) با خرید سهام، علاوه بر مشارکت در سود شرکت‌ها در ضرر آن‌ها نیز شریک خواهیم بود.
 - پ) به‌صورت طبیعی، سال مالی از همان روزی که اولین درآمد به‌دست می‌آید، شروع می‌شود.
- (درس ۱۲ و ۱۴؛ سطح دشواری: متوسط)